

bailate. Probabile etiam est qd eis valeat dona græ: qd habet et virtutes. Licet enī ibi sint ista ociosa q̄ntū ad meritū: nō tñ q̄ntū ad ali qd solatiū: vel qd roborat subiectū suū ne a doloris vehemētia vel penitus absorbeat: vel opprimat vel qd faciūt bona ecclie cōicare eos: vt p̄ eoz p̄cipiū a penis citius liberent: et marie dat eis mari mū solatiū spes cito euadēdi illa tormēta: imo certitudo qd euasērit eterna supplicia: et p̄ dei miāz aliqñ hēbūt eterna bona. Propt̄ hoc vt eterna tormēta euaderet: et eterna bona obtineret: magnus cantor parisiē. in exitu suo rogabat dñm q̄ntū in exitu suo poneret eū in purgatorio vsq; ad diē iudicii eū ibi torquēdo: et dicebat circūstantibz. Et vos frēs rogo: vt sup̄ h̄ dñm rogetis. Sciendūz aut̄ qd penāz purgatorij meditatio multū vtilis est: et ad multa valēz: qd a culpa reuocat. In tētatōe a ruina pcti hoīez cōseruat. Munit ad patiētiā. Promocat ad cōpassionē et miāz. Inducit ad p̄nīaz. Valer etiam ad p̄seuerantiā. Cū qdā flagiciōsus hō cōfiteret ep̄o suo nec valeret eū inducere ad cōdignā p̄nīaz: misit eū ad quēdā scribā batē: qd n̄ post multas amonitiōes nō valēs eū ad cōdignā p̄niam monere: nisi qd ad vltimū diceret ei qd faceret p̄nīaz: de qd i bēni spacio diei vel septimane posset se expedire: tradidit eū cūuerso suo dicens: dūc istū ad vallē solitariā: et illi quē ibi inuenies dic vt cogitet de isto hoīe qd faciat ei facere bēnē p̄nīaz: quā cōpleat i spacio diei ei ac noctis: ita qd ipse seruet eū viuētē et integri: et cras mihi ipsū remittat. Qd fecit cūuersus: et inuenit in valle vnū demonē sub bēmana specie: cui tradidit dictū hoīez hospitandū: et vt de eo faceret vt mādabat abbas. In crastinū cū de mādato abbatis rediret cōuersus ad dictū vallē adduxit demon dictū hoīez afflictū: qñ ad mortē. Et cū rediisset eū ad abbatē et retulisset ei quāta mala: et qd tormēta passus fuisset. ait abbas: qd liber recederet ab oī p̄nīa. Ille aut̄ dixit: qd nūq; recederet: sed quātiūq; asperiores p̄nīaz ageret: et in ea tota vīta sua p̄seueraret: dūmō de cetero in demonū manū nō caderet: qd fecit. Itē qdā miles fuit raptor et flagiciōsus qd ad instantiā vxoris sue qd valde deuota erat: venit ad cōfitendū ep̄o suo. Qui cū reus esset multoz homicidiōz et aliōz scelerū: nec veller ire romā: vel aliā p̄nīaz facere cōdignā. Ait ei ep̄s: cōfite de oīo: qd in facto suo aliq; obliuiscere deberet apponere. Tu inq; qd tot noctes i seruitio diaboli vigilasti: velles tu saltē h̄ modicū facere: qd p noctē in tēgrā in dei seruitio in ecclesiā vigilares nulli aliq loquēs vel itēdēs nisi deo et scis eius: rogādo eos p tua salutē: et h̄ solū tibi iniūgim⁹ p remissiōe oīuz pctōz tuoz. Ille cogitās de bono foro qd sibi fiebat: et de lenitate et bēnitate dicte p̄nīe hanc gratiā accepit. Quē res nisi vt dictū est vsq;quo ipse ad eū rediret facto mane. Cū autē vsq; circa mediā noctē miles corā crucifixō in pace orādo vigilasset: ecce qdā claritas incepit p eccliam fulgere: qñ diefceret diabolo pcuratē: et vīsa est ei porta apta: et hoīes et milites: qñ ingrediētes ad orādū: incepit audire: qñ strepitus qd rigaz multaz: et visus fuit qd intraret ecclesiā mercatores: qd dixerūt ei: qd missi erant ab vxore sua: qd mercatores erāt oucētes multas qd rigaz et volebāt eū b̄re p guidagio et cōductore p terrā vicinā et dare sibi de pecunia sua ad b̄nplacitū suū. Cū autē videre ei: qd dies nō ita cito deberet esse: et qd nec ep̄s ad eū venerat: cogitauit apud se: qd nullo mō p̄nīaz frangeret. Cū autē illi sollicitati esset eū qñ iter ei responderet: et ipse in vobis ozaret: indignātes recesserūt: et qñ ad domū eius eūtes adduxerūt ei vnū diabolu in specie vxoris figuratū: et aliū in specie pueri sui parvuli quē marie diligebat quē portabat inter brachia mater et dixit ei vxor. Dñe qd rīdebitis istis mercatoribz: mō iuste p̄ testis lucrari qd solebat aliena rape. Sicut puer pomū ei porrigebat et ei applaudebat: et loquebat balbutiēdo. Cum autē nec p hoc stupens se moueret aut loqueret eis: incepit vxor flere: et se miserā dicere p viro suo qd loquelā amiserat et sensū: et cū nec sic ille loqueretur: mutāt se demones in similitudinē ep̄i et clericoz. et venit ad militem ille factus ep̄s cū clero suo dicens b̄ndicite fili b̄ndicat tibi dñs quō fuit tibi in b̄mōi. Obstupuit miles et b̄stians an rīderet: qd nō videbat ei nox transisse: rogabat intra se dñm ne occiperet: et de liberauit se primo signare: qñ loqui. Qd cū faceret cōfusi demones: inuenerūt se in horribiles species: milite verberātes vsq; ad mortē et eū acerrime torquētes. Cū āt ad crucifixū oculos eleuaret: et ibi crucifixū et matrē eius in suū adiutorij aduocaret cōfusi demones: somitu fugierūt. Mane āt facto aperies ep̄s portas: venit et inuenit eū qñ mortuū. Qui reuersus ad viros: retulit qñ sibi fuerat. Et cū ep̄s diceret ei qd ei aliā p̄nīaz nō iniūgeret: ille in artissima p̄nīa per māsīt dicēs: qd magis velle mortē: qd demonibz et crudelibz seruare de cetero: vel in manus eoz cadere. Idē dixit monachus flagiciōsus. de quo supra dictū est. de quo Diero. in p̄m. vīta patrū.

Libri secundi Pars secunda incipit.

De finali et extremo iudicio Prefatio.

Est cōsideratio

nem p̄habita de morte triplici. scilicet nature et culpe: et de mortuis tā spūaliter qd corporaliter in hoc mūdo: nec non et de mortuis in purgatorio: nunc ordine diuinitatis p̄cedunt: cōcomitāte: ac etiā dirigēte grā ihesu christi: cōuertamus oculos ad cōsiderationē finalis et extremi iudicii. Hoc autē finale iudiciū erūt duo p̄cedētia: duo cōcomitātia: et duo subsequētia. P̄cedētia iudiciū erūt antichristi p̄secutio: et mūdi cōsumatio. Cōcomitātia iudiciū erūt mūdi cōflagratio: et oīuz mortuoz resurrectio. Sequētia iudiciū erūt sup̄plīciū reproborū et gl̄ia b̄tōz. De his oibz est p ordinē p̄sequendū.

De persecutione Antichristi. DIS. .i.

Egitur autē

antichristus in babylone de tribu dan nascitur. sic scis p̄riarcha iacob nō orādo sed p̄phetādo p̄dixit Gen. l. 49. Fiat dan coluber in via: cerasites i semita etc. Sup̄ quo b̄tūs Grego. xxxj. li. moral. ait: Cerasites grece cornua dicunt. Cerasites qd hic cornu? eē dicit: digne antichristus afferit: qd oīra fidelū vīta cum mortu pestifere p̄dicatiōis armabit etia cornibz pote statis. Bene autē dicit in babylone. i. cōfusione nascitur: vt ex loco natiuitatis insinuet qñs postmodū sit futurus. Sicut enī christus in nazareth. i. flore cōp̄it: in bethleem qd dom⁹ panis dicit: t̄p̄aliter de virgine nascit ad insinuandū qd in flore. i. puritate virginis matris spūscī virtute cōceptus. postmodū nascēdo panis vite nobis factus est. Sic antichristus hō pcti fili? p̄ditōis: sic actor cōfusions ordinē vite totū iustitie cōfundēs: sectatores suos ad cōfusions p̄trahēs: merito in babylone dicit eē nasciturus. Unī Apoc. vij. Ubi ex alijs tribubz filioz isrl̄ signati numerāt: sola trib⁹ dan sub ticef. Qui? aduētus sicut ait Ap̄s. ij. thessa. ij. erit fm opationē sathane: qd oīa faciet diabolo: qd eū possidebit: instigatē et cōcopante. Nō tñ ita possidebit eū vt vniat ei: sicut in christo humanitati dū uinitas ē vnita. nec ita verabit eū vt careat iudicio rōnis: alioquin nō imputaret ei quicqd ageret: sicut nec hōi furioso. Quidā autē dicit qd a cōceptionis p̄ncipio diabolus in vterū mris ei? descēdet: cuius virtute deinceps aletur puer nasceē et adolefcent. Alij dicit et forte verū: qd a p̄ncipio cōceptionis sue habebit angelū suū cūstodē: cuius habet singuli ceteroz hominū vsq; ad ānos discretiōis. Sed tunc cū extollit cepit sup̄ omne qd dicit deus: ab angelo scō derelictus: p̄orsus a diabolo possidebit: ad libitū volūtatis ei? in oibz et p oīa deducēdus. sicut possessor ad libitū suū p̄trahit circūductiq; iumentū. vñ ait Greg. Illū p̄ditū hominē qñ vas p̄p̄riū diabolus ingredit: qd specialiter antichristus nūcupat. Veniēs autē in hierusalē circūcidet se vt et hoc acq̄rat grāz iudeoz. et dicit se eē messia p̄missū i lege. et faciet sabbatū custodiri p̄pter iudeos: dīcēdo dñm cam p̄pter christianos: vtrūq; cōformare se volens: vt vtroq; decipiat. Tūc iudei credēs ipm eē messia quē multi tpibz expectant ouertent ad eū: ac ei vniuerf adhibebūt. Erūt autē in cōp̄p̄citijs feminari: sic dicit Dan. xj. In aperto tñ castitatē et scitātē oīmodā simulabit: vt oēs ad se alliciat et ostētatōe seducat. Cor ei? i tantā effere sup̄bia: vt legē et ceremonias et etiā curiū tēpōz se mutare putet. sicut dicit Dan. vij. Et in deū p̄feret blasphemias dicēs se deū eē: christū autē dicit fuisse seductore. vñ sicut ait Ap̄s. ij. thes. ij. Tūc reuelabit hō pcti fili? p̄ditōis: caput suū oīuz iniquoz: qd aduerfat et extollit sup̄ra oē qd dicit deus: aut qd colit: ita vt in tēplo dei sedeat: ostēdēs se tanq; sit deus. Veniēs enī in hierusalē in tēplo qd reedificabūt iudei adhibētes ei sedebūt: adorari se faciēs sic deū. Veniet autē sicut ait Ap̄s in oī virtute potestatis humane et opulentie tp̄alis. Credit enī qd reuelatē magistro et possessore suo diabolo inueniet thesauros occultos: quibz vīat ad vanitatē et gloriā mūdialē: et ad multoz perniciē: quos videlicet excēbit magnifica largitione donozū. Veniet nihilomin⁹ fm operationē sathane in oibz figuris et p̄digijs mendacibz: et in oī seductione iniquitatis: sic ait Ap̄s. i. faciet signa et p̄digiā: qd hoīes vidētes in admiratiōe et seductionē inducēt. Dicunt autē signa mendacia vel qd non erunt vera sed fantastica: qd diabolus cuius virtute operabit p̄stigiabit oculos videntū vt videat eē qd nō est: vel nō esse qd est: aut aliter et aliter esse: et sic oculi videntū illudentur vel dicunt

mēdacia: qz ad cōfirmādū mēdacia z seducēdū alas ostendens. Et reuera bmoī signa nō debēt oīa miracula: sed mirabilia oīa pnt. Mirabile enī est facere pter solitū cursū nature. Diabolus autē habēs subtilē intelligentiā z longā expēientiā: qd nature facit succēssuē ipse fecit qm in instanti. i. subito z impceptibiliter opari. Sicut magi pbaronia vīgas in serpentes subito cōuertisse legunt. Miraculū autē facere: soli est diuine p̄tatis: qz sicut solus ipse est actor nature: sic ipse solus pōt nāz trāsmutare. De antichristo dicit Apoē. xiii. Et vidi de mari bestia ascēdētē habētē capita septē: z cornua decem: z sup capita eius noīa blasphemie. Et bestia quā vidi filis erat pardo: ppter varietatē duplicitatū in ouerfatiōe. Et pedes ei? sicut pedes vrsi: ppter ardorē libidinis. Et os eius sicut os leonū: ppter imēstiatē crudelitatis. Et dedit illi oraco. i. diabolus: virtutē suā z p̄tātē magnā. Nā sicut ait Greg. xxi. lib. moral. In oī fastu fallacie: z virtutis robore: z culminis elatiōe p̄sperabit antichrist? qz tota virtus diaboli in illo dānato boie cōgesta cōsistat. Sequit in apoē. Et vidi vnu de capitib? q. qm occisū in morte: z plaga mortis eius curata est. Nā sicut christus pmissus mortuus est z resurrexit: sic antichristus vt appareat christus in lege pmissus simulabit se mortuū z post arte magica: z opatiōe demonū se mirabiliter suscitātū. Et adiurata est vniuersa terra post bestia. i. bestia sequētes: z ei dānabili adherētes: z adozauerūt oraconē. i. diaboli qui dedit p̄tātē bestie: z adozauerūt bestia dīcētēs. Quis filis bestie. s. in miraculis faciēdis. Et qz poterit pugnare cū illa: z datū est ei os loquēs magna. s. magnificādo se: z blasphemā se christū esse mēdaciter asserēdo. De ipso quoqz dicit Dan. xi. Faciet iuxta volūtates suā: z eleuabit z magnificabit aduersus oēs deū z aduersus deū deoz loquēs magnifica. Et vii. eiusdē. Cū creuerint iniquitates. cōsurget rex ipudēs facie z intelligēs ppositiōēs: z roboretur fortitudo eius: sed nō in viribus suis: z sup̄ qz credi pōt vniuersa vasta bit z p̄sperabit z faciet rē. Est autē aduertēdū: qz antichrist? vtē via qdruplici ad boīes subuertendū. videlicet: Callida persuasiōe: donoz amplissima largitiōe: miraculoz opatiōe: z tormētoz inflitōe. Primus qmodus boīes subuertēdi est callida p̄dicatiō vel p̄suasio. Predicabit enī legē nouā p̄tāā esse: destruet p posse cultū dei ritū ecclē: z iuge sacrificiū. vt dicit Dan. vii. Usqz ad p̄ncipē fortitudinis magnificabit: z ab eo tulit iuge sacrificiū: z deiecit locū sanctificatiōis eius. robur quoqz datū est ei i iuge sacrificiū: z p̄tēmet veritas in terra: z p̄sperabit z faciet. Vere p̄tēmet veritas: qm falsitas publice p̄dicabit: nec p̄mitte veritas p̄dicari: nec a fidelib? audiri. Peruerse exponet scriptura sacra nec veraciter exposita catholicis doctorib? p̄mitte. Scōs modus subuertēdi erit p donoz amplissimū largitiōē. Inueniet enī thesaurōs occisō vt dicit p̄ quos ad se sequēdū sibi adherēdū plurimos instigabit. Cū enī in multo regnat cupiditas: facilis inclinabū ad eū cupidi vidētes qz seqēs suos dabit: falsaqz felicitatē eoz ad decipiēdū alios ostēdabit. Tertio mod? subuertēdi erit p tormētoz afflictionē. Nā sic ait dñs Math. xxiii. Erīt tūc tribulatio magna qm si fuit ab initio mūdi vqz nō neqz fiet. Et h inuēit apocal. i. vbi dicit. Pedes ei? siles auricalco: sic in camino ardenti. Per pedes enī vltima christi mēbra: p caminū ardētē tribulatiōis vehe mētia designat. Exhibebit ei antichrist? i torquēdo fideles oīa genera tormētoz: qz antiquus in scīs martyrib? sūt ipleta: z oēs igenij sui subtilitatē acuet: vt ferocitatē sui pectoris ipleat nouis z iauditis suppliciis affligēdo: nec p p̄tes: sed fil tota crudelitāt ei? imantat ererebūt: ne requiē aliquā tūlā aut interpolatiōē hītes vires resumerēt quo min? i cruciatib? vincerent. Vñ de antichristo dicit Dan. vii. Interficiet robustos: z pplm scōz fm volūtātē suā. Qd exponēs Greg. xxi. lib. moral. ait. Tūc nō solū in reprobos mētib? s. etiā i electos corpib? crudelitātē inestimabili suē qlibet obiectiōe grassabit. Robustus qz interficiet: cū eos q mēte iuicti sūt corporaliter pimet. Vel certe robustos. i. pplm scōz fm volūtātē suā interficiet: cū eos q robusti ac scī credebant ad nutū suē volūtatis traher. Durabit autē h tribulatiōis immanitas trib? ānis z dimidio tñ: ne si diutius duraret: patiētia scōz p̄stus deficeret. Sicut enī ait saluator. Nisi breuiati fuisset dies illi: nō fieret salū oī caro: sed pp̄ electos breuiati sūt dies illi. Ecce pius dñs sic tribulationē vēturā p̄nūciauit: sic z ei? abbreviatiōē p̄dixit: vt ad ipsā sustinēdā p puidētiā munirent. Quia sic ait Greg. dñs ac redēptor n̄r p̄turi mūdi pcurrētia mala dēnūciat: vt eo minus p̄urbēt veniētia quo fuerint p̄re scita. Minus enī ferūt iacula q puidēt: z nos tolerabilis mūdi mala suscipim? si h p puidētiā clypeū muniamur. P̄dixit etiā vtrūqz: vt est et p̄nūciata tribulatiō tā horribili terremur: audita tñ eius abbreviatiōe per patientiā sumptis viribus armemur.

Quartus modus seducendi erit p miraculoz opationē. De antichristo enī loquēs Ap̄s. ii. Thes. ii. sic ait. Cui? aduēt? est in oī virtute z signis z p̄digiis z mendaciis: vt dicitū est sup̄. Finger enī se mori z resurgē vt dicitū est. Et multa mirabilia factur? est p antemagicā fm opationē sathane: q in oīs ei? opib? erit actor z rector. Nec otē? erit antichristus q ipse solus p̄dicet z seducat boīes: s. etiā discipulos cōgregabit: quos z ap̄s appellabit: qz vbiqz p̄dicent. Sicut christus ap̄s suos ad p̄dicandū euāgeliū destinauit. Isti autē satellites antichristi seu pseudo ap̄i p̄dicabūt vbiqz z mirabilia qm miracula faciē: quib? innumerabiles oīe natiōe seducent. Sicut enī christus ap̄s suos misit ad p̄dicandū z ad miracula faciendū: sic antichristus pseudo ap̄s p totū orbē mittet ad nationes oēs ad q̄s p̄sonaliter accedere nō valebit. Vñ ciuitatē scāz bie rusale calcabūt mētib? qdraginta duob? sicut dicit Apoē. xiii. id ē ecclēsiā p̄sequētis annis trib? z dimidio: quib? antichristus regnabit. Vñ pessimi erūt in vita: tñ scitātē p bipocrisim simulabūt. vnde pene oēs decipiet: partim apparētia scitātē: partim violentia potestatis: partim miraculis reputatis. Hos describēs b̄tis Johānes Apoē. xiii. ait. Et vidi aliā bestia ascēdētē de terra post p̄mā bestia quā viderat ascēdētē de mari: p quā significat antichristus z sui p̄ncipes. Alia bestia est ipse idem z pseudo ap̄l famā ei? vbiqz oī uulgates. q iure dicunt bestia: qz bestia est seu crudelitas: violentia rapacitas: z infatiabilē edacitas. Dia bec erit i antichristo z suis dīcunt? etiā bestia in singulari ppter vnanimē cōsensum z cōcordiā ad nocēdū. Dicit ergo b̄tis Johānes. Et vidi aliā bestia ascēdētē de terra: z habebat cornua duo filia agni: qz sunt filatio vire z puer filio doctrine: vel vita mala z ostēsa miracula. Et loq̄bas sic oraco. i. sic diabol? qz sic spūs scūs loq̄bas in ap̄lis christi: sic dicit eis dñs Mat. x. Nō vos estis q loqm̄: s. spūs p̄ris v̄ri q loquit in vobis. ita malign? spūs in ap̄lis antichristi. Et potestātē p̄oris bestie oīm faciebat in oī aspectu ei? i. oēs modos decipiēdi: quib? decipiet anti xpc faciet in oī aspectu diaboli z antixpi. Sic enī ap̄l faciebat oīa vt placerēt christo: sic isti vt placeāt antichristo a quo spabūt se bonos z diuitias adepturos. Dicit enī Dan. xi. Multiplicabit gl̄iaz z dabit eis honozē. Seq̄t. Et fecit. i. faciet terrā z bitātes in ea adozare bestia p̄mā. i. antichristū. Et fecit. i. faciet siḡ magna. s. ad boīes seducēdū vt etiā ignē facit de celo descēdē in terrā i oī aspectu boīz h ad lraz faciē vtute demonū: sic fecisse legunt Job. i. vel sic ap̄lis christi dat? fuit spūs scūs i specie ignis. Act. ii. sic illi dabit spm̄ lignū in specie ignis. Et qz h signa nō sūt in oculo s. in publico i oī aspectu boīz: id ē plurimi decipient. Vñ dicit ibidē. Et seducit. i. seducet habitātes i terra ppter siḡ q data sunt illi facē p̄misiōē oī uina. Vñ dñs Mat. xxiii. p̄dixit. Surgēt pseudo pp̄be z seducēt multos: z dabit siḡ magna z p̄digia vt i erroz mittāt: si fieri pōt etiā electi. Propt̄ qd sic ait Greg. xxi. lib. mor. p̄sem? q erit b̄s mane mētē illa tētatio: qz z pius martyr corp? tormētis subiāt: z tñ ante ei? oculos miracula totoz facit. Cui? tūc virt? nō ab ipso cōgitationū fundo q̄ritat: qz bis q flagr? cruciat: miracul? choruscant: et vehemētia tētatiōis hui? etiā sapiētissimi seducunt. Sic b̄tis de signat Apoē. xij. Canda oraconis trahēbat secū tertiā p̄tē stellarū. Et de antichristo dicit Dan. vii. Deiecit de fortitudine z de stell? z oculauit eas. Qd exponēs Greg. xxi. lib. mor. ait. De fortitudine et de stellis deiecit: qz nōnullos z luce iustitie respēdētes: z sapiētiē claritate fulgētes: z virtute operis robustos frāgit. Leterū pseudo ap̄l p̄cipiet: z eū ingēti potestate cōpellēt habitātes in terra vt faciāt imaginē bestie. i. antichristi vt eā faciāt adozari. sic fecit nabuchodonosor Dan. iii. Et dabit illis a diabolo: oeo. s. p̄mittēte: vt dent spm̄ malignū imaginē bestie: z faciēt eā loq̄ z mouerit: ad maiore boīz subuersionē. z loquēt imago bestie p malignū spm̄: sic olim in idolis dabāt demōes rīsa. Et faciēt oēs diuites z paupes pusillos z magnos: liberos z seruos habē characterē. i. aliq̄d signū antichristi representatiuū. vel ad lraz: insertionē sui noīs in dextera manu: aut in frōtib? suis euidenter z materialiter. sicut hodie portant iudei signa designatiua ipsos ēē iudeos. Adhuc isti maiora facient p p̄ncipes qui eis in oībus acquiescēt: qz quicūqz nō adozauerit imaginē bestie occidat. Et ne quis possit emere aut vēdere: nisi habeat characterē bestie. i. signū p qd dignoscāt p̄ncē ad antichristū. aut nomen. i. vt sicut a christo dicimur christiani. sic illi ab antichristo antichristiani vocent. Hoc autē faciēt vt boīes extrema necessitate cogāt antichristo z suis dānabili adherē. In hac tāta necessitate nō oīno deferet oīs scōs suos: s. ad eoz p̄solatiōnē mittet enoch z belyam. sicut dicit Apoē. xi. Ad hoc enī in paradiso terrestri viuentes diu reseruari sunt: vt illo tpe venientes antichristū redarguāt: vitatē dēfēdāt: seductos reuocēt: ac vacillātes

la. **C**ū igitur multitudo sit in scelere: nec sperari possit correctio. quin potius quotidie crescit malicia: insolefcit temeritas: obfirmat audacia: effrenat impudētia: sperat impunitas: et in infēssū iniquitas: cumulat: qd restat: nisi dolor et gemitus. **N**ō enī senio crimina moriunt: nec vetustate tepor obzunt: qm̄o velut idra vno capite refecta: to alio validi et numerosi pululātia renascunt. Sic addunt pctā pctis adiunxerunt noua et multiplicant absq; numero et peccandi libidinosa rabies ardentius inflāmat. Quid igit amplius expectare debemus: nisi q; in breui sit finis a iusto iudice tot et tātis flagitijs tā horēdis abominatiōib; iponēd. Deben; enī diligēter aduersare: et memoriē retinere. qd Beī. vi. legim. Vidēs deus q; multa malicia hoīz esset in terra: et cūcta cogitatio cordis hūani intenta esset ad malū oī tpe: penituit eū q; hoīz fecisset i terra. Et infra. Si nīs vniuerse carnis venit corā me: repleta est terra iniquitate a facie eoz: et ego disperdā eos cū terra. Ecce q; ppter multiplicationē et re dūdātā pctōz: et ad purgationē mūdi: et exterminationē hoīz im pioz imisit oīs cathaclimū aquaz. Item Beī. xviij. Dixit oīs ad abazā. Clamo: sōdomoz: et gomoz: et multiplicat est: ait petri eo rū aggrauatū ē nimis. Et seq. Q; pluit oīs ignē et sulphur de celo: qnq; ciuitates oīno subuētes cū oīs hoīb;: necnō et infantulis et iumentis. Itē qm̄ multiplicata sūt pctā ppli chanaan pcepit oīs filiis israel: vt in ingressu suo i terrā pmissiois: p;us exterminaret eos: nec quēq; viuere pmitteret: vñ q; aliqb; pepererūt: increpari a dño meruerūt. sic d; Josu. ij. Itē diu iustituit oīs pctā filioz isrl. S; postq; cōplete sūt iniquitates eoz: eiecit eos a facie sua: de terra sua trāfferēs eos i ceteras natiōes. Primo decē trib;: sic habem; iiii. Re. xviij. postea duas trib;. iiii. Re. vlti. S; illa abiectio seu trālatio fuit tpalis. vñ post ānos septuaginta redierūt. S; postmodū q; chabū oīm crucifigēdo imānissime peccauerūt: terrā suā vsq; ad antichristi tēpus irrecupabili amiserūt. Sic etiā exterminata sūt regna chaldeoz: medoz: p;az: necnō et grecoz: q; suis t;ibus potentissima fuerūt et maxia: m̄ ppter iniquitates eoz: ad nibilū sūt redacta. Deniq; nup dieb; istis etiā chabū nri p; eoz pctā nepharia: q; magis facēda cēsi q; pādēda: iusto dei iudicio p man; iude lū nephādoz: trucidati captiuati vel i fugā ouerfi sūt. De terra scā pmissiois: quā oīs ihs sua bñdicta natuitate: ouersatiōe et morte sacratissima cōsecrauit: turpissime sūt eieci: q; flagiciosa eoz vitā nō poterāt amplius sustinere. Nec oīa supradicta q; sūt qdā pcularia dei iudicia: sūt etiā futuroz signa. pnoctia: et futuri iudicij generalis exēpla. qm̄ sic de illoz iniquitates vsq; ad pñitū tēp; p patētā expectant: et postmodū iudiciū suū exerceat: inflexibilis ire sue furoz sup eos effudit. Sic de gnālī iudicio firmiē et tenendū: q; si p p;eie futuz oī viuenti sit incertū: nisi cui fuerit a dño reuelatū.

Quartū signū futuri iudicij: est in diuersis mūdi pib; facta cōmotio. An cōsumationē enī mūdi necesse ē magnas et mirabiles cōmotiōes fieri in oīb; creaturis. Sicut nāq; de suū pñū aduētū in mūdū q; debebat esse grātiōsus et amabilis p; pphetas suos pñiciari voluit: multisq; figuris et enigmatib; pñari: ne si subito veniret: hoīes nō agnoscerēt qm̄ poti; vt ipsū agnoscerēt cū oī deuotōe susciperēt ac anteq; veniret ad eius susceptionē deuotā cū oī se oī ligētia ppararet. sic fm̄ ei; aduētū terribilē et horēdū p oēs pphetas suos voluit. pelamari multisq; signis pcedētib; p;pinquū esse iudiciū facit cōmōstrari: vt saluādi q; boni sunt ad meliora: et ampliora puocent. et q; in pctis suis sunt citius ad pñāz ouertant. res probi vo iexcusabiles merito iudicent. Un bris Hreg. ait. Saluatoz noster nos paratos inuenire desiderans. senescentē mūdū que mala sequant; deuiciat: vt nos ab eius amore cōpescat. Appropinquantē eius termino quāte psecutiones pueniāt innotescit: vt si oī in tranquillitate metuerē nolimus vicinū eius iudiciū: terroribus vel psecutionib; attriti timeam. Itē qm̄ p;familias et aliquē ppter iniurias vel otumelias sibi factas est vebemēter iratus oēs eius domesticos et amicos ad oī sui vindicandas iniurias vnanimū anuntiant. Sic oīs creatura factori suo deseruiēs exandescit in tor mētū et ipios ad vindicādū iniurias creatoris. Itē cū erigēte iusticia in qbus q; peccat in his puniri debeat. sicut d; Sap. xi. Per q; q; peccat p hoc et torquet nos cūctis creaturis abutentes delinquimus iustū est vt in cūctis: et a cūctis a iusto iudice torqueamur. vt impleat qd d; Sap. v. Pugnat p eo orbis terraz: oīa insensatos. Sicut ait Hreg. Oīa que ad vsum vite accipimus: ad vsum cōuertimus culpe. Sed oīa q; ad vsum nostre prauitatis infleximus: ad vsum nobis vertunt vitiōis tranquillitātē pacis humane conuertim; in vanā securitatē. Et ideo iuste: sicut ait saluator Matt. xxiii. Surget gens oīa gentē: et regnū aduersus regnū. Peregri nationē vic; pro habitatione dileximus patrie: ideo erunt terremoy

tns. Salutē corpōz in vsum redigimus vitiōz: ideo erūt pestilentie. Libertatis abundātiā nō ad necessitatē carnis assumpsim;: s; ad pueritatē intēssime voluptatē: ideo erit fames. Serenitatē acris feruire nobis cogim; ad vsum terrene delectatiōis: et ideo erūt fulgura: tēpestates: et tonitrua. Iure igit restat vt sil oīa nos seriant: q; sil oīa vitijs nris male subiecta feruebat: vt quot in mūdo incolūmes habuimus gaudia: tot de ipso postmodū cogamur sentire tor mēta. Attēdendū est aut q; in oīb; creatur;: et in singul; mūdi pib; erūt cōmotiōes mirabiles ad cogitādū: terribiles ad videndū: sed pene intollerabiles ad sustinēdū. Erunt enī hmoi cōmotiōes in demonib;: in hoīb;: in elemētis oīb;: in corpōib; celestib;: necnō et in bris spiritib;. Primo quidē in demonib;: q; sic dictū ē soluet sathanas. i. potestas ei; relaxabit. Permittent enī demōes forti solito tētare hoīes: vebemēt; impugnare: acri; pscē: et ex tota sua malitia apli; i eo desuere. Un ipsi crudelitate cōmoti multas horribiles cōmotiōes in hoīes excitabunt: ac totū mūdū oīa eos mirabili cōmoueabūt. Itē erit cōmotio in hoīb;. Nā sic p;dit oīs Erunt plia et seditiōes. Bella ad hostes pñit: sic ait Hreg. seditiōnes ad ciues. vt ergo nos indicet interius exteriusq; turbari: aliud nos fateat ab hostib;: aliud a frīb; ppeti. Surget enī gens oīa gentē: et regnū aduersus regnū. Collet vbiq; pax de terra: vbiq; prelia mouebunt. Insurgēt maiores oīa se inuicē: et oīa minores alios. Minores sūt in maiores: ac etiā i seipos. regnū oīa regnū aliud diuidet: et in seipso diuisionū scismatib; diuidet. Ciuitas ciuitatē impugnat: castrū vñ i insurget in aliud: dom; oīa domū: familia oīa familiā: psona oīa psonā armabit. Tumultuabit puer i senē: et ignobil; oīa nobilē: pñices oīa subditos: et ecōuerso laici oīa clericos: et ecōuario religiosi oīa seclares: et ecōuerso religio si oīa religiosos alios: ac ipsi diuidēt multiformiē i seipos. Lericici oīa platos et ecōuerso iurgēt. Nō erit collegiū aut monasteriū vbi nō tumultuosa cōmotio et seditiō turbatio cōcitet. Tunc implebit illud Dief. ix. Unusquisq; se a proximo suo custodiat: et in oī frē suo nō habeat fiduciā: q; oīs frāt supplātās supplābit: et oīs amicus fraudulēter incedet: et vir fratrē deridebit: et veritatē nō loquet. Sequit; Sagitta vulnerās lingua eoz volū locuta est. In ore pacē cum amico suo loquit;: et occulte ponit ei insidias. Et Michae. vii. Nolite credē amico: et cōfidere in duce ab ea que oīs mit in sinu tuo: custodi claustra oīs tui: q; fili; otumelia facit pñi: et filia i surget aduersus matrē suā: nurus oīa socru suā: et inimici hoīs domesticci ei;. Et qd lōge graui; est: tradet frāt frēz i morte: et pñ filiū: et insurget filij in parētes: et morte afficiēt eos: ait saluator Math. xxiij. Sic aut in corpore nālī cū mēbra singula diuoluūt: et cathena aurea. i. armonia toti; corpōis: q; videlicet inter se et aīa sil; cū corpore tenebant mirabili nexu cōcordie federata: diuident; sine elemētis in corpore: qm̄ qdā intrinseca pugna: vno eoz pcedo minātē sup alia dissipat: necesse est hominē cito mori. sic in corpore vniuerfi reipublice certissimū signū destructiōis ei; finalis est tā horēda diuisiō: qm̄ superi; et descripta. Ait enī saluator Mat. xij. Omne regnū oīa se diuisum desolabit;: et oīs ciuitas et dom; oīa se diuisa nō stabit. Itē sicut in edificio mālī qm̄ parietes ab inuicē sepan;: ac singuli quoq; parietes interrupti fissuras multas habētes: intrinsecus et extrinsecus diuoluunt;: exterminū illi; edificij sine spe reparatiōis indicāt et minant. Sic in proposito intelligēdū est q; tāta cōmotio in corpore reipublice final; ei; exterminij: est euidentis simū argumentū. Itē erunt cōmotiōes in elemētis oīb;. Nā in terra erit fames valida: nō in vna regiōe nri vel pñtia: sed vbiq; terrarū sterilitas et defect; necessarios ad victū. In viscerib; quoq; terre tāta fiet cōmotio: q; erūt terremot; horribiles: crebriores: et i cōparabilitē vebemētiōes solito. i. crebri; et in plurib; mūdi partib; accideēs tā violētī vel fortes vt ciuitates: turres et castra destruat ac mōtes a fūdamēt; penit; euertāt. Tūc implebit illud Isa. xxiij. Lōfractiōe ofringet terra: otritiōe otrefet terra: cōmotiōe cōmonebit terra: agitatiōe agitabit terra. Et qd oīs ipse p;dit: Erit fames: et erūt terremot; magni p loca. In aq; sil; i. i mari et flumib; erūt cōmotiōes: videlz inuatiōes insolite: sonit; iauditi; pcellose fluctuū cōmotiōes: eleuatiōes ac depñsiōes vndaz: ac tēpestates tā auditu tribiles q; aspēu. In aere quoq; mltē cōmotiōes et multipli ces erūt: videlz epidimie. i. infectiōes maxie ex quib; oriēnt pestilētie. i. corruptiōes: morbos et mortes innumerabiles tā in hoīb; q; iu mēt; et bestijs generātes. Erūt etiā tonitrua: choruscationes: et fulgura: tēpestates: et gradies: estus itollerabiles: vētoz ocursus et turbib; nēs. Nec aut oīa tāta et tā crebra erūt qm̄ nūq; ante fuerūt: ita vt hoīs sup trā arefcāt: et velut amētes p tiorē et cōfusiōe fiat. vñ sap. v. of; Jbut directē emissiōes fulgurū tāq; habentē curuato arco nu

biū exterminabūt. et ad certū locū inflūēt. et a petrosa ira plena mī-
tēt grādines. et excādescent in illos aq̄ maris et flumina occurrēt ou-
riter et c. **Qu** igne vō erūt cōmōtiōes et cōflagratione ignū mūdā
noy. De qua dicit isra. ideo suspēdeamus ad p̄sens. In corpib⁹
quoq̄ celestib⁹ erūt cōmōtiōes. sicut ait saluator. Luc. xxi. Erūt si-
gna in sole et luna et stellis. **Ex** p̄sens. **Matth. xxiij.** Sol obscurabi-
tur. et luna nō dabit lumē suū. et stelle cadēt de celo. Scdm̄ ambrosi-
ū. sol et luna ad tēpus possunt itelligi p̄uiri lumine suo. et pacto
die iudicii maius lumē recipiēt. Et chrysostomus ait. Paterfamilias mor-
riēte. domus tota turbat. familia plāgit. et nigris se vestimētis in-
duūt. Sic hūano genere. ppter quē facta sunt oīa circa finē cōstitū-
to. celi mysteria lugere dicunt. et cādore deposito tenebris induunt.
Unde Act. ij. Sol uertet in tenebras. et luna i sanguinē. antequā
veniat dies dñi magnus et manifestus. Et sumpta ē hec auctoritas
de Joel. ij. qñ a facie dñi tremuit terra. montes sūt celi. sol et luna ob-
tenebrati sūt. et stelle retraxerūt splēdorez suū. Pro rāto de stellis
dicit p̄sens. **Matth. xxiij.** Stelle cadēt de celo. qz videlz nō lucebūt
nec videbunt. ac sic ceciderūt de celo. Aliter hec verba possunt itel-
ligi fm̄ ambrosiū. hieronymū. et bedā. **Sol** et luna obscurari dicuntur
nō diminutiōe sui luminis. s3 sup̄ueniēte claritate maxima veri-
solis obscurari. et nulli⁹ eē luminis videbūt. ysa. xliiij. Erubescet lu-
na et cōfundet sol. cū regnauerit dñs exercitū. stelle cadēt de celo.
Nō qz stelle q̄ sūt lumina qdā celi credēda sint cadere vel corūpi. s3
in sup̄iori pte aeris sūt inflāmātiōes vehemētes et multe. q̄ sic discen-
rēt p̄ aera. vt qñ stelle de celo cadere videant. **Uel** s3 ambrosio. **Stel-**
le cadēt et c. i. q̄ fulgere videbant in ecclesia. et esse firmissimi. turbā-
bunt a sanctitate vite et veritate fidei p̄ turbatiōe cadētes. **Tādē-**
erūt cōmōtiōes etiā in beatis spiritib⁹. sicut ait dñs. virtutes celoz
moueūt. i. angeli. Et dicunt virtutes celoz. qz in celis ē eoz habi-
tatio. Aut fm̄ p̄bos. qz sunt motores orbū celestū. **Moueri** autē
dicunt motu. s. reuerēte. Et cōsideratiōe. n. maiestati iudicis veni-
tis resiliēt in p̄p̄ia paritātē. et videntes eū iratū oīa ipios. quasi
tremere videbunt. Sicut paterfamilias vehemēter irato. oēs eius
amici motū quēdā et signa cuiusdā cōformatiōis ostendūt. Aut oīa
cūnt moueri ad litterā qz explebūt mysteriū cōsummatiōis mūdi et
resurrectiōis generalis. Sicut dicit **Matth. xxiij.** **Mitter** filius ho-
minis angelos suos et colligēt de regno eius oīa scandala. Et isra.
Exibūt angeli et sepabūt malos de medio iustoz. Et rursum. xxiij.
Mitter angelos suos cū tuba et voce magna. et cōgregabūt electos
eius et c. **Unde** chrysostomus. **Exurgenti** regi celesti iudicare viuos et mox-
tuos. virtutes angelice mouebunt. terribiles ministri. terribilē dñs
p̄cedētes. **Hieronym⁹** autē dicit se inuenisse scripta in annalibus
hebreoz. xv. signa iudicii p̄cessura. **Prima** die eriget se mare super
altitudines mōtiū quadraginta cubitis stās in loco suo. qñ murus.
Secūdo tñ cōscēdet vt vir videri possit. **Tertio** marine belue appa-
rētēs sup̄ mare. dabūt rugitus vsq̄ ad celū. **Quarto** ardebit mare et
oēs aque. **Quinto** herbe et arbores dabunt rozē sanguineā. **Sexto**
ruēt edificia. **Septimo** petre adinuicē collident. **Octauo** fiet gene-
ralis tremor. **Nono** equabūt terra. **Decimo** eribūt boies de ca-
uernis et ibūt velut amētes. nec poterūt mutuo sibi loq̄. **Undecimo**
surgēt ossa mortuoz et stabūt sup̄ sepulchra sua. **Duodecimo** cadent
stelle. **Tertiodecimo** moriēt viuētēs. vt cū mortuis resurgāt. **Quinto**
decimo ardebit celū et terra. **Quitodecimo** fiet celū nouū et terra noua.
et resurgēt oēs. **Utrū** autē cōtinue an interpolate futura sint ista. bier-
nō expressit. **Hec** dicta de duobus antecedētibus iudiciū. s. de an-
tichristi p̄secutiōe et de mūdi cōsummatiōe sufficiant.

De mundi purgatione.

DIS. III.

Consequēter dicēdū ē de duobus cō-
mōtiōib⁹ aduētū iudicis.
et. **Primo** de mūdi purgatiōe. **Secūdo** de generali cor-
pū resurrectiōe. **Quātū** ad p̄mū sciēdū qz vētūz iudi-
cē p̄cedet ignis q̄ faciē hui⁹ mūdi oburet. peribūtq̄ celū et terra. Si-
cut ait dñs **Matth. xxiij.** **Celū** et terra trāsibūt. nō s3 substātiā. s3 s3
speciē q̄ mutabūt i meliorē. celū oīco aerēū. nō ethereū. **Tantū** autē
ascēdet ignis p̄cambulus iudicii. qñ ascēderūt aque diluuii. s. vi
ginti quinq̄ cubitis sup̄ cacumina mōtiū. vt hāc mūdi pte purgēt a
sordib⁹ peccatoz. **Nā** boies peccatores nō solū suis scelerib⁹ ma-
culant. veniētia suā habitatiōez inquinant. oēsq̄ creaturas quaz ob-
sequiis abutiūt iūficiūt et puerūt. **Jō** tñ ascēdere credēdū ē ignis
mūdi purgatiōis qñ ascēdere poterūt sumi. idolatrie. aut fetoz
criminiū alioz. **Terrā** igit mare et oēs aquas. ac aeris crassitudines
purgabit. electos etiā fm̄ apostoli emūdabit. reprobos vō torque-
bit. **Utrū** autē aug. hoc erit in cōfūtiōe sanctis. qd fuit trib⁹ pueris cani-
nus babilonis. De reprobis vero dicit in ps. Ignis ante ipsūz p̄-

cedet. et inflāmabit inimicos eius.

De corporum resurrectione.

Dicto de mūdi purgatiōe dicēdū est de generali
corpū resurrectiōe. **Circa** cōsiderāda
sunt qñqz. **Primo** qz futura sit resurrectiō. **Secūdo** qz vni-
q̄sqz resurget idē in nūero. **Tertio** qz oēs resurget in p̄-
fecta etate. **Quarto** qz oēs resurget īmōtales. **Quinto** qz oēs erūt
impasibiles. **Circa** p̄mū sciēdū. **Resurrectiōe** corpū futurā
esse. pbat multipliciter. v3. **Auctoritatib⁹.** **rationib⁹.** et **exēplis.** Et
primo auctoritate et testimonio pphetaz ysa. xxiij. **Uuēt** mortui
tui. et interfecti tui resurgēt. Et post. **Uos** q̄ spuliere eū. et c. **Exēpl.**
xxviii. c. **Hec** dicit dñs de. **Ece** ego ap̄ia tumulos vestros et edu-
cā vos de sepulchris vestris popule me. Et post. **Dabo** spūi meūz
in vobis. et viuet. **Dan. xij. b.** In tpe illo saluabit p̄p̄lus tuus. oīs q̄
inuētus fuerit script⁹ in libro vite. et multi de his q̄ dormiūt in pul-
uere terre euigilabūt. **Alii** in vitā eternā. alij in obprobriū vt videāt
semp. **Hoc** testat⁹ est danieli angel⁹ induit⁹ lineis cū iuramēto in
cōspectu duoz angeloz. **Itē** **Joñ. ij. e.** **Subleuabit** de corruptiōe vi-
tā meā. **Itē** illi seprē fratres cū matre de qbus. ii. mach. vij. o. oēs
martyriū gratatē suscipiebāt ppter obseruatiā legis. et sp̄s resur-
rectiōis. qui testimoniū p̄bībēt de hac in extremo spiritu cōstituti.
quoz vn⁹ ait. **Rex** mūdi p suis legib⁹ defūctos i eterne vite resur-
rectiōe suscitabit. Et alij mēbra obtulit ad martyriū. dicens. **E** celo
ista possideo. s3 ppter dei leges hec ip̄a despicio. qñ ab ip̄o me ea re-
ceptūz spero. sicut alij et mat eoz. **Legit** in hystorijs romanor. **Qz**
cū tpe theodosij ipatoris. qdā p̄bi et multi viri ecclesiastici. imo vō
heretici dogmatizaret corpū resurrectiōe nō ēē futurā. nisi spūa
liter. et alij catholici sentiret et assentiret qz futura ēēt corporali. **Luz**
in his ēēt ipator theodosij. anxi⁹ et dubi⁹ qd esset tenendū cū terra
effoderet apud cōstātinopolim p fundamēto quodā iaciēdo. ap̄tū
est sepulchz cuiusdā antiquissimū p̄bi et famosissimū. q̄ fecerat scribi
et sculpi secū i sepulchro suo articulos fidei nre. q. s. dei filiū crede-
ret accepturū de v̄gine. et nasciturū et c. **Per** quē etiā spabat se resur-
rectūz corporali in iudicio futuro. **In** cui⁹ iudiciū ossa sua tpe theo-
dosij ipatoris soli paterēt. **Ad** hūmōi q̄ sepulchra ap̄toz. et scripture
iūctiōe et fides catholica ē cōfirmata. et heresis cōfutata. **Job. xij.**
Scio qz redēptor me. viuit. et i nouis. oie de tra. sur. sū. et rur. circū.
pel. me. et i car. mea vide. de. salua. me. et c. **Itē** testimoniū illoz q̄ p̄ci-
pui fuerūt iter ch̄ianos. s. ap̄loz. q̄ articūli fidei dixerūt carnis re-
surrectiōe. quē q̄ nō crediderūt salu⁹ esse nō poterūt. **Ap̄lus** paul⁹
p̄ma **Cor. xv.** **Oēs** qdē resurgem⁹. Et. j. the. i. iij. **Mortui** q̄ i ch̄is-
to sunt resurgēt p̄mi. **Itē** beati martyres p hui⁹ ipe et testimoniū
corpa sua ad supplicia tradiderūt. **Sup** oīa autē oīz valere testimo-
niū ch̄i. cui⁹ v̄tute ipsa resurrectiō fiet. q̄ hāc futurā p̄dicauit. **Jo-**
hā. v. **Procedēt** q̄ bona fecerūt in resurrectiōe vite. q̄ vō mala ege-
rūt in resurrectiōe iudicii. **Itē** hāc futurā p̄bauit saduccis. **Mat-**
th. xxij. et **Luce. xi.** **Per** hoc qz de⁹ dixit moysi. **Ego** sūz de⁹ abza-
bā. de⁹ iacob. deus ysaac. **Deus** enī nō ē de⁹ mortuoz. sed viuētū
Oēs enī viuūt ei. qz eos pōt resuscitare qñ vult. **Itē** exemplo suo et
suoz eā futurā p̄mōstrauit. **Matth. xxvij.** **Multa** corpa sanctorū
qui dormierāt surrexerūt. et exeuntes de monumētis et c. **De** ei⁹ re-
surrectiōe. **Matth. xxvij. et** **Ro. xv. et** **Luc. xxiij.** **Pōt** autē h̄ idēz
et rōnib⁹ p̄biri. **Resurrectiōe** nempe futurā erigit dei veritas isal-
libilis. qui p p̄betas suos eā p̄dixit et p̄mīit esse futurā. sicut p̄
auctoritatib⁹ p̄mīssis. p̄bete autē diuinit⁹ i spirati. nō possunt esse
mētiti. **Itē** equitas sume iusticie requirit. vt fm̄ qz oēs boni vel
mali in suis corpōib⁹ meruerūt. hoc eis iusticiā reddat. **Matth.**
Itē mēsurā qua mēsi fueritis remetiet vobis. Et ysa. lxi. **In**
terra sua q̄ ē terra hereditatis eterne duplicia possidebūt. i. duplicē
gloriā in aīa. s. et corpore. **Cū** autē boni p corpore sua. quasi p instru-
mēta. vel organa aīarū deo seruiert. mali vō de corpōib⁹ suis. et p
corporeā instrumēta. quasi incitatiua ad malū deū impugnaverūt.
et p corpōz suoz organa peccauerūt oīa eū. **Ad** iustū iudiciū p̄i-
net vt p que deo seruiunt aliquis p hec etiā remuneret. Et p qz pec-
cauit. p hec etiā torqueat. **Itē** iudex oīum sume iust⁹. tam malozū
q̄ bonoz corpore suscitabit. vt ea q̄ meriti vel demeriti coopatiua
fuerūt. p̄cipatiōe etiā p̄mij vel supplicij recipiat iusticiā. **Itē** b̄
erigit corpis eccl̄ie cōformitas et cōgruitas. **Nō** n. cōgruū ē vt surgēt
te integro capite mēbra remaneāt in pte in terra cōtum ad corpa.
Nō est somnolus corpus nisi mēbra integraliter surgant. nec ei in
tegrū aliter corpus sūt nec corp⁹ eccl̄ie aliter itegritū erit aut decēs
m̄li resurgāt itegre mēbra. sicut itegre surrexit caput. **Jdeo** dicit
ap̄ls. i. cor. xv. **Ch̄s** surrexit a mortuis p̄mūte dormiētū. Et post
Anusq̄sqz in suo ordine resurget. p̄mo ch̄s. de cēde qui sunt ch̄isti

[illegible]

recepisset eum eū sociis: quem rex britanie noluerat recipere. eū nō
hēret qd possit ei dare et sociis suis. vnicū vitulū quē habebat eis pa-
rauit. Cūq; comestus fuisset. dixit beatus germanus vxori q; ossa
colligeret. et in pelle vituli poneret. et in psepio coraz matre appone-
ret. Quo facto vitulus surrexit. et fenu cū matre comedit. Itē cū
apud rauenā in domo regine comederet. asinus q; eū portare vsue-
uerat mori. Cū aut regina palefridū offerret. vt sup illū ascēderet
qstuit si eēt asinus suus. q; dicitur ei eū mortuū fecit se duci ad locū.
vbi asinus iacebat mortuus. Cui dixit. Surge muscio. et ad bospi-
ciū redeamus q; statim se excuties surrexit. Itē in passiōe beati chris-
tosteri legi. q; vt crederet qd ipse pēdicabat futurā resurrectionē.
et alios articulos baculū suū aridū in terra fixit. et pcepit ei vt frōde-
ret et flozaret et fructificaret. qd statim fecit h. Job. xiii. Lignū h; spē.
si pēctus fuerit rursus virebit. et rami ei pullulāt. Itē in histōria
karoli magni legi. q; cū milites sui fixissent in sero hastas aridas
in terra pcati. in mane cū orasset q; suscipe deberet martyriū in bel-
lo. q; h; ei oīs indicaret. inuenerūt illi q; mortuū sūt in plio hastas su-
as frondisse. Cū eas amputasset. de eo qd isitū in terra radicaue-
rat. creuerūt maxime arbores in signū q; bi q; videbāt pūdi mo-
te ad h; viresceret. vt eēt magni in eternitate. Circa fm sciendū
q; vniūq; resurget idē in mēro q; fuit prius. Sicut ait Job. xix.
In nouissimo die de terra surrecturus suz. et rursus circūdabo pel-
le mea. et in carne mea videbo dē. quē viderus suz ego ipse. et oculi
mei spectant sūt et nō alius. Cū. n. ad h; resurrectionē mortuorū
vt vniūq; fm opa sua recipiat penā vel pmiū oportet q; iudē
q; dēmerit puniat. et q; bene egit pmiū osequat. Propter qd ait
saluator. Job. vi. Venit hora in qua oēs q; in monumentis sunt. au-
diēt vocē filij dī. et pcedēt q; bōa fecerūt et resurrectōis vite. q; vō ma-
la egerūt in resurrectōis iudicij. Et h; etiā sequit. q; resurgētū cor-
pora erūt eiūsdē nature. aliqd nō eēt eadē mēro q; fuerit prius.
Unde oīs ait Luc. xlii. Videte manus meas et pedes meos. q; a
ego ipse suz. Et postea. palpate et videte. q; spiritus carē et ossa nō
h; sicut me videtis hē. Sic. n. ait aug. In quēcūq; puluē cinerē
q; resoluat. in quoscūq; alius auras q; diffundat. in quācūq; cor-
porū substantiā vel in ipa elemēta vertat. in quoscūq; aialū. vel ē
boiū; abū carnēq; mutet. illi aīe in pūto tps eā reddet q; illā pri-
mitus vt hō videret aīuit. Resurget aut nō fantastice. sed vere. qd
qd est de veritate humane nature. et in eo resurget vniūq; in quo
pmiū habuit optinū suū esse. Unde de costa ade detracta de qua
mulier formata fuit. nō in adā resurget. s; in eua. q; formata mulie-
re pfectior fuit hō qstū ad sēruatiōis specij. q; ante. Eadē ratione
manus hoīs comesta ab alio hoīe. resurget in pmo. Quia vō corp
hūanū pfectissimū ē oīum corporū inferiorū. ideo caro boiis vel al-
terius aīalis comesta ab hoīe. et in carnē eius versa. resurget in co-
medēte. nō in sua specie quā prius habuerat. s; in specie carnis hu-
mane. Circa tertū sciendū q; tūc fm apostolū oēs electi de cūctis
orbis pib; occurrēt chro in virū pfectū. i. in virilē pfectiōem quasi
f. in statu triginta vel circiter annorū qst in etate chri. in qua. f. chris
habuit plenitudinē corporis. sensus et roboris. Resurget et vniūq;
q; in mēura etatis plenitudinis chri. q; vniūq; q; sui corporis mē-
surā recipiet quā in etate triginta annorū habuit. etiā si senex obit
vel quā in illa etate habiturus ē. si vsq; ad eā puenisset. Sic autē
modificabit illa mā corporis. vt nihil ei ea pereat. nihilq; supfluat.
S; si qd alicui defuit. de ipse supplebit. vt oēs resurgāt in integritate
te mēbroz. Et si qd enormiter abidauerit in aliqua sui pte. diuide-
tur p totū corpus vt nihil indecēs sit in eis. Dānatoz aut corpa re-
parabunt itēgra absq; omni diminutiōe mēbroz. et absq; defectu
et corruptiōe. quā tpo nature vltimū itroduxit. Vñ ait aplūs
i. Corin. xv. Mortui resurgēt icorrupti. Qd qdē tā de malis o; in
telligi q; de bonis. Unde qstū ad integritatē nature nō erit differen-
tia in corporib; bonorū vel malorū. s; in alijs bene sit magna differen-
tia sicut tā ostēdemus. Circa quartū sciendū q; oēs resurgēt im-
mortales. Chrs enī mortē nostrā sua morte destruxit. et oēs def-
ectus q; in naturā humanā ex peccato puenērāt. Necessitas aut mo-
riē ē defect; in nobis. pueniēs ex peccato. Unde sic resurgēt oēs
a morte. vt nō vltius moriant. Sicut ergo chrs resurgēs ex mor-
tuis tā nō mori. Ro. vi. sic resurgēt oēs nō itē mortui. vñ apōc.
xx. Mors vltia nō erit. Et ysa. xxv. Precipitabit oīs mortē et sen-
piternū. Et pmissis patet. q; post resurrectionē nō erit vsus ciborū
nec venereorū. q; vsus ciborū corruptibili vite deseruit. Cibos. n. ali-
smimū. vel ppter nutritiū vt vitem corruptionē q; possit acci-
dere ex sumpsiōe humidū naturalis. nihil ppter augmētum. Oēs
aut in debita quantitate resurgēt. Itē nec vsus venereorū erit. q; cō-
mixtio maris et femine ordinat ad generationē. quāz species boy

minis sēruet et ppetuet in esse. q; in indiuiduo sēruari nō potest
Resurgentū aut vita imortalis erit. vt dictum est. ita q; in quolib;
indiuiduo cōseruabit in eternū. Ideo dicit oīs Matb. xxii. In re-
surrectōe neq; nubēt neq; nubent. sed sunt sicut angeli dei. In cor-
porib; tamē resurgentū erūt mēbra singula que nūc in statu vite
corruptibilis nutritiue vel generatiue virtuti deseruiunt. non ppter
actum nutriendi vel generandi. sed ad pfectionē et decorē natu-
re. sicut et distinctio sexū erit ibi. nō ad mixtionē. sed ad ostēden-
dum pfectionē et integritatē nature. Uterq; autē sexus ad integri-
tatem nature nōscitur pūnere. Circa quantum sciendū q; non
omnes resurgent impassibiles. quia licet omnes defectus in resur-
rectione ab omnib; cōmuniter tam bonis q; malis auferat. rema-
nebit tū differētia inter bonos et malos. qstū ad ea q; psonaliter cō-
ueniūt vtriusq; Est aut de rōe hūane nature q; aīa fit forma corporis
ipsuz viuificas. et in eē sēruans. S; ex psonalib; actib; meret aīa
vel ad diuine visiois gloriā eleuari. vt ab ea p culpa excludi. Dispo-
nent igit oīum corpa fm cōdecētiā aīe vt. f. ipsa icorruptibilis exi-
stēs corpi suo tribuat eē icorruptibile. ppositiōe ei; et s; non
obstāt. eo q; materia corporis hūani qstū ad hoc oīno subijciēt aīe
diuina vīte hoc faciente. vt cū corpore suo eternā etiā gloriā vel
penā sicut meruit sortiat. Sed ex actibus suis psonalibus meretur
vniūq; q; vt corpus suū proportionē anime in pditionibus glo-
rie vel miserie. Unde corpora beatorū erunt clara. agilia. impos-
sibilia. et subtilia. Corpora vero reproborū erunt tenebrosa. por-
dosa. passibilia. turpissima et fetida. Sed de his infra diffusius
disseremus.

De futuro iudicio. DIS. IIII.
De pcedētib; iudiciū videlicet de tribus
latiōe que erit tpe antichri et de sūmationē
mundi. et de duobus cōcomitantib; iudiciū videlicet
de ignium cōflagratione. et generali resurrectione. Nūc
dicendū est de finali iudicio et meritoz retributione. Circa qd con-
sideranda sunt duo. Prio de qbusdā circūstātijs ipsius iudicij. Se-
cūdo de ipso iudicio. Circa primū considerāda sunt tria. Prio oī
dendū ē futurū esse iudiciū. Scdo de loco iudicij. Tertio de tpe vlt
hora. Circa primū sciendū q; iudiciū ē futurū pbat auctoritatib;
rōib;. et exēplis. Auctoritatib; qdē. i. multiplici testimonio verita-
tis isallibilis scripturaz. q; hoc clamāt et asserūt fere in oib; facis li-
bris: spālter ysa. xlii. Ullulate. q; ppe ē dies dñi. et cetera multa ibi.
Res cui; aduēt multū in memoria habet et timef. s; sit remota vi-
des ppiqua. Idē ibidē. Ecce dies dñi venit. Et Ezech. vii. Pro-
pe ē dies occisiōis. Ecce venit et enigilabit aduersū te. Job. xix. Su-
gite a facie gladij. q; vltor iniquitatē ē gladij. f. diuine sūre in iudicio
futuro. Et post. Et scitote eē iudiciū. Itē testimonij oīum aploz
q; dicūt iudiciū futurū credēdū ēē necessariū ad salutē q; hūc vniū
culū in simbolo posuerūt. dicētes chrm venturū iudicare viuos et
mortuos. Docuerūt etiā hoc vbo et exēplo se poti; debere pmittere
occidi. q; hoc nō fateri et credere. Itē testimonio beatorū martyruz
q; tot milia trāsierūt q; pmisserūt se diuersis tormētis occidi. an-
teq; hoc faterent nō futurū. et fidē hāc signis innumerabilib; pba-
uerūt. Hoc idē asserūt et asseruerūt bti sēssores et ecclesie doctores.
Hoc etiā idubitatē pbat p vbiū ipi; iudicij. q; nec fallere vlt. nec
falli pōt. q; se asserūt vtrūq; et mūdū iudicaturū. Vñ icredul; iudeis
ait. Matb. xxvi. Uidebit filij hoīs veniētē i nubib; celi. Matb.
xxv. Cū venerit fili; hoīs. et oēs angeli ei; cū eo. tūc sedebit sup se-
dē maiestatis sue. Et illō. Adiucauit celū desursus. et terraz ois
cernere pplm suū. Et illud. Cōgregate illi sanctos ei;. Et Dani. vii.
Aspiciebā donec throni positi sūt. et ātqu; oierū se dīc. Et post
Aspiciebā et ecce i nubib; celi qstū fili; hoīs veniebat et dedit eis an-
tiquū oierū prātē et regnū et honorē. Job. apoc. ix. Uidit bronū
magnū. Preterea si sup hoc deessent auctoritates aut testes.
rōib; possit ostēdi. Oīs enī ratio bene disposita dicat dē eē pmiū
bonū. et sūmū oīz sūme sapiētē et iustū. De quo dicit anselm;. De
est quo meli; excogitari nō pōt. Si aut credis dēū creatōz aut gu-
bernatoz mūdi nō debes eū credē. aut cecū vt ea q; sūt nō videat.
aut insipientē. vt si videat nō cognoscat. aut malignū. vt malū qd vi-
det ei placeat. punire nō curet. aut negligat. aut ipotēz. vt si velit
non valeat. aut iniustū. vt nec bonis bona. nec malis mala tribuat.
aut ipiū et nō misericordē. vt oppsiōes et afflictōes bonorū qstū ad
oppsiōes ipune transire faciat. aut ifideley. vt eis q; fidelē ē fuit
bonū nō retribuatur. s; poti; malū. cū i hac vita eos q; deo seruiri ad-
uerfa mltā hē et eol q; male agūt mltū ppa hē videam;. Si g; sunt
a deo flegata cecitas. insipētia. malignitas. negligētia. ipotētia. iū;

sticia. imia. z ifidelitas. cu ipse optim? sit z fons oium bonoz z pnci-
piu. cu in pnti no fiat ab eo semp bonoz z maloz retributio. ne-
cesse est vt fiat in futuro. z a iusto iudice. z generali oiu in iudicio
generali. Vnu qd iudiciu suu particulare vel psonale recipiat in
morte qm ad aiaz pena. f. vel gloriā. tñ nec aie reproboz totā penā
sibi debitā recipiūt. nec electi totā suā. i. pfectam gloriā sortunt.
Quia aie separe fm aug. nō habēt pfectū nature sue modū. ppter
naturalē inclinationē quā habēt ad corpora sua. Nā z corpora na-
turalē inclinationē habēt ad aiaz. z eis appetit reūiri. z aie appeti-
tū naturalē inclinānt ad corpora sua. intantū qd sicut ait aug. aie bo-
noz aliquo mō retardant. ne ex toto ferant in cōtēplationē diuine
maiestatis. Ideo tā bonoz qm maloz aie sua corpora resumēt. vt di-
ctū ē. vt cū corporibus suis in qbus meruerūt vel demeruerūt. cōdi-
gnā pntē vel pntiū fortiant. Dec aut cōdignā retributio fiet in ex-
tremo iudicio. Ideo dicit Job. xix. Scitote esse iudiciū. Licet aut
tota trinitas iudicet. qz indiuia sunt opa trinitatis. tñ pater omne
iudiciū dedit filio. Sicut dicit Job. v. Ipe enī cōstitutus est a deo
iudex viuoz z mortuoz Act. iiii. Circa fm videlz de loco iudi-
cij sciēdū qd vbi iudicatus passus z mortu? est chrs resurrexit z ad
celos ascēdit. ibi suū iudiciū exercebit. sicut ipe dicit Job. iij. Con-
gregabo oēs gētes. z educā eas in valle iofaphat. z disceptabo eūz
eis. Et ifra. Cōsurgāt z ascēdāt oēs gētes in vallē iofaphat. qz ibi
sedebit vt iudicē oēs gētes. Dicit aut se iudicaturū i valle iofaphat
nō qz pēse ibi iudicet. cū vallē illa modica sit. nec possēt tā inu-
rabile multitudinē hoīum cōtinere. s. qz iofaphat iterptat iudiciū
z iudicādū qd in infimis vixerūt. in infimis remanebūt. Ideo totus il-
le locus in quo fiet cōgregatio vallē iofaphat dicit magis qd bieru-
salē vbi iudicatus est. vel mons caluarie vbi crucifixus ē. mortuus
z sepultus vel mons oliueti vnde legi ascēdisse. Circa tertiū. f.
de tpe iudicij sciēdū qd tēpus qm iudicabit chrs erit in cōsumationē
seculi. Sicut n. paterfamilias i fine diei soat vocari oparios. z red-
di fecit eis mercedē laboris. Math. xx. Dixit paterfamilias. Voca-
oarios. z redde illis mercedē suā. ita z i pnti vite sine soluet oīs
vnicuiqz fm opa sua. Apoc. iij. Ego oīs pbās resurgē. Et post. Et do
vnicuiqz fm opa sua. Aliter tēpus icētiū est nobis fm qd dicit oīs
Math. xxiij. De die autē illa z hora. f. certa z determinata nemo
scit. neqz angeli celoz nisi solus pater. Sicut n. in dieb? noe zc. Itē
Math. xxiij. De die autē illa nemo scit. neqz angeli neqz fili? zc. Scit
sqdē filius qdēd scit pater. s. nescit nobis. Itē solus pater dicit sci-
re. qz oēs illa manifestabit p potētiā nobis in cōsumationē rep z de-
structionē. z in signis. z in eis qd fiet in die illa maxime manifestabit
potētiā qd attribuit patri. Quidā autē credūt hōz iudicij esse in me-
dia nocte. p eo qd dicit Math. xxv. Media autē nocte clamor fa-
ctus est zc. Itē Ezo. xij. Factū est autē noctis medio. percussit oīs
omne primogenitū egypti. Alij autē vidēt qd in mane. ps. In matu-
tino iterfiebā oēs peccatores terre. Ezo. xxiij. In vigilia matutina
repperit oīs sup castra egyptioz. qz illa hora submersit egyptios.
z liberauit hebreos. Aug. dicit hoc nō dicit p qualitate vel hora
tpis. s. qz tūc veniet cū nō sperabit. Ideo media nocte venire dicit
f. thes. v. Dies oīi sicut fur ita in nocte veniet. Luc. xij. Si scierit pa-
terfamilias. quā hora fur ve. vi. z nō si. pfo. oo. su. z vos esto. pa. qz
quā bo. nō pu. si. bo. ve. Itē de mane. qz tūc patebūt cogitationēs sin-
guloz. ysa. xxi. Venit mane z nox. si queritis quer. te mō. f. oī tem-
pus est cōuertimini z venite. Nox dicit qd erit maloz excecatio.
Soph. pmo Ambulabūt hoies vt cecī. qz oīo peccauerūt. Itē ma-
ne pp bonoz illuminatiōez. vel pp occultoz manifestatiōez Soph.
iij. Mane dabit iudiciū suū i luce. z nō abscondet zc. Post. Dilucu-
io surgentes zc. Erit n. iudiciū gñale oīz z p oīs. Job. iij. Cōgre-
gabo oēs gētes zc. Post. Sedebō vt iudicē oēs gētes zc. Math.
xxv. Cōgregabunt ante eum omnes gentes. Itē de omnibus erit
iudiciū. Eccl. xj. in fine. Scito qd pro omnibus adducet te deus ad
iudiciū. Et. xij. in fine. Cuncta que sunt adducet deus in iudiciū p
omni errato. siue bonum sit siue malum.

De terrore iudicii.

DIS. V.

His quasi quibusdam circūstātijs ipsius iudi-
cij pibatis. nūc iā ad ipsius formā
pcessuri ordinē. mētis oculos cōuertamus. z cōtremē-
dum z horrendū sit subtiliter intuenti z cogitanti pfun-
dins videamus. Considerāda sunt autē quattuor. que ipsū terri-
bile nimis efficiunt. quoz etiam singula rationē terrois includūt.
Prīmū est perpētia citatio. Scēdū est cause discussio. Tertiū
est sententiē platio. Quartū est plate execution. Prīmū igit est perē
prozia citatio. Circa qd cōsideranda sunt quattuor. Prīmū modus
vocationis. Secundo causa citationis. Tercio cōpellentis sublimi-

tas. Quarto cōpendi necessitas. Prīmū igit circa modū vocati-
onis sciēdū est. qd illa voce terribili z tuba mirabili pstrēpēt. qd
lū z terra cūcties. z oīs creatura cōmouēbit. oēs hoies ad iudiciū
vocabunt. z ad tribunal eterni iudicij citabunt. Dec aut citatio vo-
caf iussus dei. vor archangeli. tuba dei. tēpestas. turbo. tonitruū.
fulgur. choniscatio. qd oīa terrore icitūt z ipsaz citationē terribilez
fore dicit. De trib? pimis dicit apls. j. thess. iij. Ipe oīs in iussu z i
voce archangeli. z in tuba dei descēdet de celo. Dec vor erit aliqz
enidēs z clarū signū qd dabit ad mortuos suscitādū. vt oēs resur-
gāt z ad iudiciū cōueniāt. Dec vor dicit iussus dei. qd ei? tūte su-
scitabunt mortui. qm iussu diuino. ps. Vor oīi i tūte. Dicit etiaz
vor archangeli qz annūte dei filio p angeli ministeriū hoc nō dubi-
tas ipēdū. Sic enī dicit Math. xxiiij. Mittet angelos suos cū tu-
ba. z voce magna. z cōgregabit electos a qttuor plagis terre. Tuba
vo dicit: qz tanqz signū triūphi. victozes ad pmiū. z ad cōmuniū epu-
larū iuitabit. victos autē exterrēdo turbabit. Dec aut vor ab oīs? tā
electis qz reprobis audiet. z ad cōspectū iudicij cū? vor erit ab oīs?
occurrēt. Itē bec citatio vocaf tēpestas. ps. In circuitu ei? tempe-
stas valida. aduocauit celū desursum z terrā zc. Itē qd vocēf tēpe-
stas. z turbo dicit Naum. i. Dñs in tēpestate z turbine vie ei? Itē
vocaf tonitruū ps. Vor tonitruū tui i rota. Job. xvi. Quis poterit
tonitruū magnitudinis ei? ituri. Itē vocaf fulgur ps. Illuxerunt
fulguratiōes tue orbi terre. cōmota ē z cōtremuit terra. Ps. xxiij.
Sicut fulgur erit ab oriētē z pariet vsqz in occidētē. sic erit aduē?
filiū hois. Dec bñ figurata fuerūt. Ezo. xix. Sic enī in dationē legi ce-
perūt audire tonitruū. micare fulgura zc. sic i cōsumatiōe seculi oīs
ad iudiciū descēsur vbi de obseruatiā z trāsgressiōe legi exigit rō-
nē fulgura z tonitrua pmitteat. Aduerte qd tēpestas facit cōmotio-
nē in mari. turbo in terra. fulgura z tonitrua in celo ad designādū
qd oīs creatura celestij. terrestrij. z isernoz. in illa citatiōe cōmoue-
bit. De magnitudine vocis bñd ait ps. Ecce dabit voci sue vocēz
vntis. Criso. Vere magna ē vor illa cui oīa obediūt elemēta. qd pe-
tras scindit. iseros apit. monumēta frāgit. vincula mortū dissoluit.
timulos apit. z vniuersos mortuos resurgē facit. z ad iudiciū veni-
re cōpellit. Idē. Ecce de celo tuba canit. Ecce de celo cū nubib? bel-
latur? orbe ipatoz sūm? armat? egrediet. Ecce gladi? bis acut? ex
regis ore. pcedēs obuia qzqz demetit. Rursus qd terribilis sit hu-
ius pemptorie citatiōis dies describit oīs p pphetā Sopho. i. In
xta ē dies oīi zc. Qui ponit qndecij cōditōes. qre timeri debeat z
horri. Prīmū ē diei ppinqtas. cū dicit. Iuxta ē ad min? pccatōis
dies iudicij. f. mort. Eccl. vi. Afflictio vna afflictio eoz venit. Itē
venit finis iste. z imittit furores meū in te. z iudicabo te iuxta vias
tuas z ponā i te oēs abominatiōes tuas. z nō pariet ocul? me? Itē
general? ppe ē. qz breue ē omne tēpus qd trāsit cōmūti cogit. Cū
ezec. vii. Venit finis: finis venit. euigilabit aduersus te. Ecce venit
Venit cōtritio sup te. qd habitas in terra. venit tēps. ppe est dies occi-
sionis z nō glie mētū. Nūc de ppinquo effundā irā meā. z cōple-
bo furore meū. z iudicabo te. iuxta vias zc. Cōplebit aut furoz in
duplici dānationē. f. corporis z aie. Scēdū qd aggrauat timorē iudi-
cij est diei magnitudo. qd notat cū dicit. dies magni? Magnus qd
est magnitudine iudicātū. z multitudine eoz. Itē multitudine
iudicādoz. Itē multitudine eoz de qb? fiet iudiciū. qz de oīs? Itē
magnitudine eoz qd adiudicabunt: qz alijs regnū eternū adiudica-
bit. alijs autē mors eterna. Itē qd oēs dies pntiū causaz cōflabun-
tur in vna. Erit enī illa dies citatiōis oīz pemptoria. in qua null?
p se mittere poterit nisi salē. Itē erit dies nīfionis oīs. pductiōis te
stij examinatiōis: testimonioz exceptionis vel replicatiōis z pmi-
ciatiōis: testimonioz sentētiē diffinitiōis eiusdē executionis. que
oīa fiet in die illa. Tercio aggrauat diei velocitas: qz ita subito z ex-
iprouiso fiet. qd null? iprouisus sibi poterit puidere. Ideo dicitur
Iuxta z velocz nimis. ysa. xxi. Eritqz repēte: pfectij visitabit a oīo
exercitiū zc. Quarto aggrauat diei illi? amaritudo. vñ sequit. vor
dei amara. Ad hui? cōparationē videbit peccatozib? mox eē dūld
z sepultura inferni desiderabilis. Amara erit vor citationis. cū oīa
cef. Surgite mortui: venite ad iudiciū. Amarioz vor cōseparatiōis
cū dicit oīs. Esurui zc. Mathei. xxv. Amarissima vor diffinitiō
nis. Ibidē. Discedite maledicti. Cū quidā magister oīū disputat/
sit z oēs cauerēt sibi z timerent cōcludi. ait. Quid timetis ab hoīe
cōcludi qui nō cauetis a deo cōcludi: nulla aut cōclusio a deo timef
a me. sicut cōcludi a sūmo magistro. Multū timeo ad hāc questio-
nē rīdere. Amice quōdūc inuasi. Math. xxi. Itē multū istā. In
lege qd scriptū est: quō legis. Duplicitatēqz istius ppositiōis. Esu-
riui zc. Sed sup omnia timeo illationē istius conclusionis. Itē er-
go maledicti zc. Berni. Proponet oīs mandatorū ppositiōes.

assumet transgressiones. cludetq; donationes vices. **Ite** maledicti clausa est ianua nescio vos. **Si** beat? **Job** talis et tatus si hac nescioz timebat qui nullus in merito filius erat in terra. qd sic clamabat. qd facia cu venerit ad iudiciu de? et coqueferit qd ridebo illi. vt vici tur. xxi. Quid nos merito vacui ridebimus. Quinto aggrauat sanctorum et angelorum apparatus turbatio. Unde dicitur tribulabit ibi fortis i. sanctus vel angelus in apparatu. Luc. xxi. Virtutes celi mouebuntur. Ysa. lxxxi. Videtes foris clamabit. angeli pacis amare flebit. **Job**. xxi. Colune celi tremiscent et pauent ad nutu eius. Ideo qd faciet virgula deserti. vbi timore cutis cedrus paradyfi. Sexto aggrauat iudicis suppetio. Unde dicit. Dies ire. qz declarabit ira dei ps. Tu terribilis es. et qs resistet tibi. extitit ira tua. Septimo aggrauat qd dicit dies tribulationis. In visione signor. i. miserie corporis. **Augu**. In afflictio cordis poterit dicere cu sustinna. angustie sunt mihi vndiq; Quod erunt angustie dicit **Berni**. Undiq; vie angustie erunt reprobus. supius erit iudex irat? et Octauo bonorum fatuitas et meritum et ablatio tpris meredi. Unde dicit dies calamitatis a calamo vacuo intra. Ideo vniuersitatis malorum apparat qnq; fatuis virgibus. qd vasis et lampadis vacuis ad nuptias venerunt. **Criso**. Ibi no erit resistendi virtus. nec penitentie locus. nec defensionis tps. nec fugiendi facultas. nec latendi possibilitas. nec apparat securitas. nec satisfactio vtilitas. et ex angustia oiu nihil remanet ibi. nisi luct? qd nec pderit diuitie diuitib? nec pareres parib? nec angeli pro boib? intercedet. **Apoc. i. x. Epe no erit amplius**. Imeredi. **Matth. xxi. Clausa est ianua** qd misericordia est sublat. **Ernt**. n. vacui a merito. vt calamus vacuus est. Nonio corpis miseria. siue infelicitas. de qua ifra de inferno. Unde dicit dies miserie. Decimo tenebrositas. Unde dicit dies tenebrarum qtu ad peccatorum tenebrosorum manifestacione. i. cozin. iij. Vniuersusq; opus manifestu erit. dies vni declarabit. qz in igne reuelabit vniuersusq; opus. Et qrtio eiusde. **Ue** nient ois et illuminabit abscondita tenebrarum. et manifestabit consilia cordiu. Undecimo diei obscuritas. **Un** dicit dies caliginis et auxilij et filij destitutio. qz vt dicit orig. nec angeli pro boib? intercedunt ysa. viii. De oratio in iudicio dicit. Suspiciet sursum ad sanctos auxilij. f. et filij. et ad terra iubeat. ad filij et auxilij terreni. et ecce tenebre et dissolutio et. **Ite** ysa. x. Quid facietis in die visitationis et calamitatis delonge veniet. ad cuius fugietis auxilij. qn diceret qd sanctus iuuabit vos. Duodecimo diei dies nebule. ppter glorie dei. et sanctorum occultatione. Dies nebulosus occultat sole. lunaz et sydera. Sic occultabit malis gloria dei. ecclesie et sanctorum. **Aug**. sup illud Sap. xiii. Siliter aut sunt deo odio ipius et pietas eius. dicit. Tollat ipius ne videat gloria dei. Et exch. xxi. Nigrescere facia stellas celi. gloria sanctorum occultabo. qz videbunt tenebrosi et obscuri peccatorib?. qn irati eis. sole. i. chz nube. f. obscuritatis te ga. et luna. f. beata virgo vel ecclesia no dabit splendore suu. Tredecimo diei dies turbis in malorum a bonis separatione. **Matth. xxi. Qu** ius venturabz in manu sua. discreto. f. discernendi malos a bonis et in prate sua. pmudabit area. tritici aggregabit in horrea sua. paleas aut oburet igni inextinguibili. **Piere**. xxi. Turbo magn? egrediebatur a summitate terre. ergo et. Quartodecimo diei dies tunc qstuz ad mortuorum resuscitatione. qz gradat. i. platodes. qz gressio. im pugnatio. et ad suspensum seductione. **Sach. ix. Dns** in tuba canet. erit vt fulgur gladii ei. f. de ira ei? finia dira. Pro filios exheredando. et a se sepando. et a suis. **Matth. xxv. Discedite male** et. **Ite** i infernu mittedo. Unde seqt. In igne eternu. **Ite** eos no retrahedo. **Un** clausa est ianua. nescio vos. Quindecimo i malorum deductio in infernu. **Ysa. lxxxi. In cytharis tympanis et pcpuis bellis** ipugnabit eos. **Berni**. i. libro meditationis. Quisputas tuc meror erit. qs luct? q tristitia cu sepabit ipij a sortio iustorum. et a visio dei. et traditi i prati demonu ibit cu ipis i igne eternu. **Ibis** erit sine fine i luctu et gemitu. pcul exulati a beata pria padyfi et cruciabit i gebena. nu qz luctu habituri. iuxta qlitate culpe pena sustinetes. Circa fz. f. de ca citatiois. **Sciendu** qz p ca maxima qua maior esse no pot. Uidelz ad rñdedu de cictis q gessim? q comissim? q recepimus. et huiusmodi. Ad recipiendu p meritis vira beatitudinis gloria et honore imo possessione regni celestis. et hereditatis eterne. imo qd nec oculis vidit. nec auris audiuit. nec i cor hois ascendit q pparauit deus bis q diliguit eu. **Uel** p demeritis ab oib? excludi. a sortio sancto rñ oium et angelorum. fz qd est infinitus grauius a deo ppetuo separi. Insuper eternis cruciatib? cu horredis demonib? macipari. Statiz aut vt audierint miseri tuba illa ta horribiliter pstrepere occurrit eis repente. et ante metis oculos reuoluet omniu suorum geries peccatoru omni tormeto amarior. **Iude** nāqz remorsus q sciētie omni serpente mordacior. **Inde** gebene timor inconsolabilis. **Inde** do

lor irremediabilis. **Inde** despatiois horroz inestimabilis. **Inde** cofusionis pudor intolerabilis. **Tuc** eni vtute diuina fiet. vt vniuiq; oia opa sua mala vel bona ad memoria reuocent. ac metis intuitu mira celeritate cernant. vt hoies vel acquiescēt cōscia vel excuset ea qz teste. vel dānet eternaliter vel saluet. De hac tuba et citatioe ait **hieronymus** ad **belyodorum**. pfecto veniet illa dies qn corruptibile h induet incorruptione. et mortale immortalitate. tuc ad vocē tube pānebit terra cu pplis. tuc lugubre mūdus imugiet. trib? ad tribu feri ent pectora. Ibi potētissimi quōdaz reges nudo latere palpitabūt. **Sive** comeda siue biba. siue aliquid aliud facia. semp videf mibi vox illa sonare in aurib? meis. **Surgite** mortui et venite ad iudiciu. Bene hebat ad aures vocē ista rex ille de quo dicit **Job**. damas. i. barlaa. Dicit eni barlaa ad iofaphat. qz rex quida erat q sedes i curru aureo obuia habuit duos paupes heremitas in sordido habitu et macie et solis ardore deformes defiles de curru aureo amplexas eos osculaf. et. **Cū** aut veniret magni pncipes nulla reuerentia videbat eis exhibere. vnde multu sunt indignati et. **Qd** sciens quida frater ei? ad eu venies dixit ei. qz de h qd fecerat oēs barōes ofenderat. **Erat** aut talis consuetudo regis. qz qn aliquē mortu adiuu cabat tybices ad portā eius mittebat. et sic ei capī faciebat et dē nari. quos misit ad portā fratris sui. capif. ligaf. corā rege. et baronibus adducif. de pcepto regis nudaf. ligaf. et applicat gladis et oī pte morte suā expectabat lugēs. **Cū** aut rex pcepit et cātarēt ioculatores corā eo in omni genere musicorū hīs et hoc facto nibilos minus fletet. et rex cām fletus qreret. nūdit. quō possum ego gaude re imo nō flere cū tube tue mortem minant? gladios mortiferos vi deo vndiqz me circūstātes. et te offendi cāz offēse ignoro. ppter quā huic mortu me adiudicas. **Tuc** rex fecit cū liberari dices. si tu nū tmes iudicē terrenū. quātū ego debeo timere celestē. si tu tubas me as times. quātū debeo timere tubā q mibi mortē omīnat. nō tpālē sed eternā. cui? gladij snie. f. orationū vndiqz me circūdat fz exi gētia peccatorū meorū. **Ubi** aut barones et pncipes terreni nibil mibi pderūt aut pdesse poterūt. isti beati paupes quos vidisti defen sores et aduocati mei i curia sumi iudicis crūt. Circa tertiu. f. de sublimitate citatis in iudicis maiestate. **Sciendu** qz iste iudex sum mus cui? potētia iūpabilis. cui? sciētia indeceptibilis. cui? eqtas iplacabilis. cui? snia inflexibilis. **Quin**q; iudicis potētia iūpabilis. **Deut. x. Dns** deus noster. ipse ē de? deoz et oīs orāntiū. de? magn? et potēs et terribilis. et q psonā nō accipit. nec munera facit. iudiciū et iusticiā et. **Job. i. apo.** Postqz descriptis orationes ei? ad uenietis. xix. ca. dices. **Vides** celū aptū et ecce equi albi. et qui sede bat. sup eū vocabat fidelis et verax. et in iusticia iudicat et. **Subiū** git. habēs i vestimēto et in femore ei? scriptū. **Rex** regū. oīs orāntium. **Job. ix. Si** fortitudo qn robustissim? est et. **Dan. vii. Dedit** antiqu? viciū filio hois veniēt in nubib? celi potestātē et honore. et regnū et oīs pplis. trib? et ligue fuit ei. ptas ei? ptas eterna. q nō auferet. et regnū eius qd nō corūpet. **Porruit** ipus me. et ego da mel ad hāc visionē territ? sum. **Hic** fili? hois est lapis paru? exis sus de mōte vginēe sublimitat? sine manib? humane coopatois. q creuit in mōte maximū. cui? ptatis magnitudo replet vniuersaz terrā. qz minuit statuā. cui? caput aureū pect? et brachia argētea. veni et femora erea. tybie ferree. ps aut qdā pedū ē ficilis. qdā ferrea qz ei? ptas sumet et minuet oia regna mūdi. **Corā** illo dño reges quondā potētissimi nudo latere palpitabūt. vt dicit **Piero**. ad **belyodorum**. **Secūdo** timēdus est iudex iste. qz eius sciētia infallibil? qz nec fallit. nec falli pōt. qz scit oia iudex iste. qz corā eo argutie ni bil pderūt aristotelis. vt dicit **Piero**. **Job. xli. Scio** qz oia potes. et q nulla te later cogitatio. **Ideo** **Job. i. apo.** descriptib? cū adueniēs tē in iudiciū. **Apoc. i. Et. xix. Oculi** ei? tanqz flāma ignis. **Jo** ecclia stic? arguit adulteriū. **Eccl. xxi. dices**. Quis videt me tenebre circū dāt me. pietes coopunt me. et nemo circūspicit me. quē verear. et nō itelligit. qn oia videt oculus dñi. **Et** post. **Oculi** dñi mltopius lucidiores sup solē circūspiciētes oēs vias hoīz. et pfundū a. **Si** et hoīz corda. **Feb. iij. Nō** ē vlla creatura iūstibil? in cōspectu dei oia aut nuda sūt et apta corā oculis dei. **Quida** scholaz cū amasset quādā anteqz iūisset ad scholas. rediēs de eis. cū illa sollicitaret eū veni meci. ait. et dixit illā i medio foro. et dixit ei. hic para te vt agā qd vis. **Illa** dixit. nō h vbi viderēt nos hoies. sed in domo. nūdit si tu nō vis hic. ppter hoies. nec ego in domo. ppter deū et celestē curiā q me videret. **Ite** ad illō pntet exēplū de thayfi meretrice et pa finuto. ifra de speciebus timorū. **Tertio** timēdus ē iudex. qz tunc ira ei? erit iplacabilis. puer. vi. **Qui** adulf ē pp cordis iopia pderat aqz suā et. **Et** p. **Qui** zel? et furoz vñ nō pcer. nec acquiescet cuiusq; pab? nec suscipiet p redēptioe dona plurima. **Ite. xxv. Ira** non bz mī

sericordia. nec erupens furor. et ipse deitatis spiritus dei sui ferre quis poterit. quod eius ira erit imitabilis. Job. ix. deus cuius ire resistere nemo potest. Item ysa. Videbit armatus ira. et furor. ita quod opificium suum velit destruire. et igne percire. Sap. v. Accipiet armaturas zelus eius. Et post. Accurrit ira in lancea. Item ysa. xxx. Ecce nomen domini venit de longinquo. ardens furor eius. gravis ad potantem. Item. Comparat et scriptura leoni furem et ruentem. prover. xix. Sicut fremit leonis. ita ira regis quod facit omnes feras timere et tremere. Osee ix. Dicit quod rugiet. et formidabit filius maris huius seculi. et aduolabit ad iudicium. Volabit quod aues ex egypto in infernum. scilicet danato. Item. Quod colubae seducte de terra assyriorum. Item osee. xii. Ero eis quasi si leena. et sicut pardus in via assyriorum occurrat eis. quod vasa raptis caulis. et dispersa iteriora iecoris eorum. Summaui eos ibi. quod leo. Item ps. Quis nouit prater ire tue. Item. Ita gravis erit ad videndum reprobis ira eius. quod potius vellet ferre motes quam eum videre. et esse sepulti in inferno potius. Job. xii. Quis mihi det ut in inferno ptegas me. et abscondas me donec perfricat furor tuus. Item. Apoc. vi. Reges terre et principes. et tribuni et iudices. et divites. et fortes. et omnes serui et liberi abscondent se in speluncis et in petris montium. et dicent montibus et petris. cadite super nos. et collibet. abscondite nos a facie sedentis super thronum ab ira agni quod tuus magnus ire ipsorum. et quod poterit stare. mal. iii. Quis stas bit ad videndum eum. Item. Math. xxiii. Sicut fulgur erit ab oriente. Item. Quartum est iudicium inflexibilitas. puer. vi. Selus et furor. Item. No. n. flectet pectus vel precio. timore. amore vel odio. ps. De iustus iudicium fortis. Item. Quod iusticia eius sit inflexibilis. Numeri. xxiii. Non est deus ut homo ut vitula. aut ut filius hominis ut mutet. Item. Non pederit ibi omnis iudicium. nec parietes parietibus. nec angeli per homines iteredent. Immo letabit iustus cum viderit vindictam. Luc. xvi. Est iter nos et vos chaos magni. Item. Iustorum autem ita tunc actoris sui iusticie ostendit tanta rectitudine stringunt. ut nulla opassio ad reprobos moueat. Item. Veniens autem iste iudex tunc talis. apparebit omnibus tamen bonis quam malis. Item. Apoc. i. Videbit eum omnis oculus. et qui eum pupugerunt. Item. forma diuinitatis soli boni videbunt et videre poterunt. Mali vero non poterunt nec digni erunt. Item. ysa. xxvi. Tolle ipsius ne videat gloria domini. Item. Forma vero humanitatis gloriose omnes videbunt boni ad gloriam. gaudium et honorem. Mali vero ad supplicium et dolorem. Nam blasphemus. iocundus et delectabilis iustus. durus et severus. et terribilis reprobis apparebit. singulis. Item. erigenti meritorum. In ipsa igitur forma quod iniuste iudicatus est iuste iudicabit. Item. illud Job. xxvi. Quia tua quod ipsi iudicata est iudicium camque recipies. Item. iudicabit in humilitate et infirmitate. Item. dicabit autem in prater magna et maiestate. Sicut dicitur. Luc. xv. Et math. xxi. Attendendum est autem quod in ipsa hora descensus christi ad iudicium fiet illa vox archangelorum. principis angelorum. scilicet ipsius christi. et illa tuba terribilis resonabit. cuius virtute fiet resurrectio mortuorum et cuius clangore omnes ad iudicium vocabuntur. Tunc igitur electis occurrerit iudicium in aera subleuatis cum gaudio ineffabili. et reprobis in terra remanentibus in valle iofaphat. i. iudicij congregatis. sedebit christus in aere nube sibi ministerium exhibente sicut in eius ascensione legimus factum esse. Actus. i. Sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in celum. descenderet autem adducet secum totum celestium regni collegium. stipatus agminibus beatorum tamen sanctorum quod etiam angelorum. Item. Jude. ij. Ecce veniet omnis in sanctis milibus suis facere iudicium contra omnes impios. Item. Sciendum quoque quod non solus christus iudicabit. Item. etiam omnes perfecti apostoli. i. apostolici viri. Sicut ipse. promittit. Math. xix. In regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue. sedebitis et vos super sedes iudicantes. xii. tribus israel. Et huiusmodi solis apostoli videant esse promissum. tamen intelligendum est de omnibus perfectis. alioquin paulus ibi non fideret. Dicit autem ipse. i. corin. vi. Nescitis quod facti de hoc mundo iudicabitis. Et Sap. v. Iudicabunt sancti nationes. Unde quod duodenarius est numerus abundans. intelligitur per duodecim sedes perfectio tribunalis. i. vniuersitas perfectorum iudicantium per duodecim tribus vniuersitas iudicandorum. Item. quod terribilis erit impii assessorum assistentia beatorum. Primo quod per multitudinem. Dan. vii. milia milium ministrabant ei. et decies milies cetena milia assistebant ei. et in can. iude. Ecce venit dominus cum sanctis suis facere iudicium contra omnes. et arguere ipsos de omnibus operibus impietatis eorum. Item. Secundo. propter celsitudinem dignitatis. puer. xxxi. Nobilis in portu vir eius. i. ecclesie. quod si sederit cum senatoribus terre. Sap. iij. Iudicabunt sancti nationes. Ysa. iij. Deus ad iudicium veniet cum senioribus populi sui. Et nota fit tamen sancti. tamen chari amici dei tamen inocentes et virgines. scilicet ioh. euangelista et daniel. visio vniuerso angelo tamque mortui ceciderunt. fit autem de ioh. dicitur. Apoc. i. Et dan. euangelista. x. Cum tamen illi angeli mitterentur ad eorum consolationem. quod facturi sunt in iudicio peccatores videntes tot sanctos et angelos missos ad eorum confusionem et condemnationem. Tertio propter magnitudinem potestatis. Apoc. xix. Exercitus

qui sunt in celo secabant eum. Item. ps. Gladii ancipites in manu eius. ad faciem vindictam in manu eius. Item. Joel. ij. Multa sunt castra eius. et fortia et facientia eorum. Item. Quarto propter grauedinem feritatis nam sancti tunc ipsi implacabiliter erunt duri. et incopatenter irati. Tunc quod eorum dominus offenderunt. Item. crisostomus. Si rex terrenus persequitur aliquem expeditionem madat in populo. omnes militates omnes exercitus omnes excitant. toto ciuitas feruet. quatuordecim reges celesti exturgente iudicare viuos et mortuos. angelice virtutes commouent. terribiles ministri. terribiliores omnium preedentes. anni ipsius per candelabris fulgura vniuersa preedunt. et per tubas horrenda tonitrua. Tunc etiam quod ipsos multipliter ostenderit. eorum mores et vitam occidendo. festa et vota violando. vel temporaliter opprimendo. vel corporali attingendo. Tunc stabit iusti in magna constantia aduersus eos quod se angustiauerunt. et quod abstulerunt labores eorum. videntes tamen. Item. boz. ii. Sap. v. Vbi nota in reprobis. scilicet pudore. timore. dolore. et stupore. Pudore confusio quod stabit iusti in magna constantia. Item. Erubescet et confundentur ipsi quod eos angustiauerunt. Item. Secundo timore damnationis. Item. dicit. Videntes tamen. Item. boz. vel timore inuidie turbabuntur. quod de gloria sanctorum volebunt eripere. Item. illud ps. Peccator videbit et irascet. Item. denique suis fremet et tabescet. Tertio dolore penitus habebunt ipsi. sed tamen de se sustulerunt. Item. dicit ibi. Penitus ageretur. et pangustia spiritus gementes. Nec est penitus latrois violenter extorta. et iccirco nimis fructuosa. Quarto stupore admirationis. dicitur. hi sunt quos aliqui habuimus in derisum. Item. nota bene quod sequitur. Et nota Item. greg. Quatuor erunt ordines in iudicio. scilicet duo electorum et duo reproborum. Electorum namque quod iudicabunt et regnabunt. non autem iudicabunt. Item. perfecti. quod autem iudicabunt tamen et regnabunt ut mediocriter boni. Reprobos autem quod iudicabunt et pibunt. vel mali catholici. Quidam vero iudicabunt et pibunt. ut increduli. quorum damnatio adeo nota erit. quod non fiet discussio seu disceptatio de peccatis eorum. Item. ibi iudicium quadruplex. vix pame auctoritatem. et hoc erit trinitas totius. Principalis minister. quod erit christus. Soli accessio omnis quod erit perfectus. Et operatio quod erit minus malorum. quo vix minus mali compatore sui scilicet reprobos iudicabunt. i. iudicandos ostendit. Item. illud Math. x. Viri niniuite surgent in iudicio cum generatione ista. et condemnabunt eam. Item. Circa quatuor sciendum quod huius citationis terroris multum exaggerat compendi necessitas. De qua dicit. Apoc. i. corin. v. Omnes generaliter sine exceptioe nos personaliter sine excusatioe omnes cuius tatione manifestari. sine abscondito. vel tergiversatione. ante tribunal christi. sine retardatione. ut recipiat vniuersum. propter corporis. put gestit sine psona delatione. sine boni sine mali. in iusta retributione. Operatur igitur ut accedat personaliter. non poterit. per te. procuratore mittere. ne mo. per te poterit mittere. nulli licebit tibi consulere. nullum. per te audebit intercedere. nec aliquis poterit te inuare. Item. ansel. in medita. et fere per eadem verba dicit greg. Erunt vndique angustie vie reproborum. Supius erit iudex iratus. Item. Inferni horrendum patens chaos isent. a dextris petra ac cunctantia. a sinistris infinita demonia ad infernum trabentia. Item. vix cunctantia. exteri mundi ardere. vix iustus saluabit. Miser peccator sic vndique dephesus in qua parte se pmet latere erit impossibile. Item. perit intolerabile. Et promissum intelligitur quod ineffabiliter erit terribilis illa citatio. quod miseri audient se cum tanta auctoritate citari. Omnes vniuersa liter tamen bonos et malos ad citationem huiusmodi conuocari. per ea tamen coram tanto iudice congregari totum mundum conuocari. et omnes contra se creaturas armari. Item. quod tremenda erit dies illa. quod nec penitentia tepus erit. nec defensionis locus. nec resistendi virtus. nec fugiendi facultas. nec latendi possibilitas. nec securitas comparandi. Vbiqz fragor. vbiqz clamor. vbiqz terror et horro. vbiqz fros et tremor. Item. Sauius esset mille fulmina sustinere. quam vultu eius. Item. mansuetudinis plenitudo. nos tamen aduersate videre illius totum. Item. tranquillitatem oculos nequaquam sustinere nos aspicere. Tunc desiderabitur ipsi montibus obui. et a facie iudicis opiri. Sicut dicit. Apoc. vi. Aut certe illa hora iudicij in inferno recondi. sicut dicit Job in persona cuiuslibet ipsi. Quis mihi hoc tribuat. ut in inferno ptegas me. et abscondas me donec transeat furor tuus. Quia vero furor dicitur in deo. de quo scriptum est Sap. xi. Tu autem domine cum tranquillitate iudicas. sciendum est Item. greg. quod iustitiam iudicij incensus exercet. quod semper mansuetudo existet. Item. semper incommutabilis permanens malos punit. Item. in extremo iudicio in semetipso incommutabilis manens nulla vicissitudine ac immutabilitate variat. Sed tamen electis et reprobis non sub eiusdem incommutabilitatis specie demonstrat quod et tranquillius iustis. et iratus apparebit iniustis. Teste enim conscientia intra semetipsos deferunt. vix et eorum mentes. eque vni respiciat. sed non equititer modificent. quod et istis autem boni grum ostendit iusticia. et illis terribile culpa sua. Quorum pauores quod explicet. cum tingerit miser et intra se culpas cernere. et ante se iudicem iustum videre. Hoc nimis quotidie in visu vite presentis agitur. ut de gloriare veterum iudicij corda mortalium doceat. Nam cum duo ad iudicium pergit

altus innocētie sibi oſciis. aliis culpe sue ante platā sniaz adhuc ta
cētē iudicē oſpicuit. et in culpe debitor graue ōtra se irā hōcipz iu
dicis filitū suspicaf quā irā sibi nō denūciat p̄turbatio iudicis s̄
reccordatio prauitatis. Quia r̄i adhuc eū reū esse snia nō soziz cla
mat. intus tñ oſciētia grauius accufat. Et ōtra iusticie amicus de
cemētis vultū oſpicit. s̄ ius de testimonio bone recordatiōis. by
lascit. et q̄ qd̄ metuat nō h̄z. id omne qd̄ circa ipm̄ ē blādū videt.

De meritoꝝ diſcuſſione. DIS. VI.

Dist. citationē perēptōriā erit in iudicio meritoꝝ
diſcuſſio. Circa quā oſiderāda sunt sex. Pri
mo q̄ erit ibi occultoꝝ diſcuſſio. Scdō q̄ fiet ibi diſcuſ
ſoꝝ publicatio. Tercio publicatoꝝ atteſtatio. Quarto
atteſtatoꝝ diſceptatio. Quinto q̄re in diſceptatiōe ſola opa miſeri
cordie memorāf. Sexto q̄ multū ē vtilis iudicij mēoria. Pri
o igit̄ fiet ibi occultoꝝ diſcuſſio. ſicut deſcribere dignat̄ ē ipe iudex.
Matth. xxv. Quz venerit filius hoīs in maiestate ſua. i. in diuinita
te. Cui virtute tanq̄ ex ſūma auctoritate reproboꝝ iudicabit. in ea
tñ ſorma in q̄ iudicat̄ fuit. i. humiliat̄ apparebit oib̄ tā bonis q̄
malis. et in ea iudicij exercēbit. vt oictū ē. Et oēs angeli eius cū eo.
Nec ſolū angeli. ſz et oēs ſāci. Sicut oicif ysa. iij. Dñs ad iudicū
veniet cū ſeniorib̄ populi et p̄ncipib̄. Per ſeniores itelligēz et deſi
gnāz patriarchas. p̄phetas. et ap̄los. q̄ maiores et excellētiōes ſūt
in populo. p̄ncipes ſignificāz angelos. Tūc ſedebit i ſede maiesta
tis ſue. In ſede notaf excellētia iudiciarie p̄tatis. quāz tūc manife
ſtū erit eū b̄re ſup eccleſiā. p̄s. Deus ſedet ſup ſedē ſanctā ſuam. Et
yſa. vi. Uidi oīm ſedē ſup ſolū excelſum et eleuātū. et plena erat
oīs terra maiestate ei⁹. et c. Et aggrebunt̄ tāq̄ citati et obediētes ci
tatiōi. ante eū tāq̄ ante iudicē ſuū. p̄ meritis recepturi. Oēs gētes
ſ. cuiuſlibet etatis. ſtat⁹. odictiōis. ſeruis et t̄pis. Et ſepabit eos ab in
uicē. ſ. bonos a malis. bonis aſtātib̄ cū ip̄o ſurſus in aere. ip̄is v̄o
remanētib̄ deoſus i terra. Sicut paſtor ſepat oues ab hedis. Per
oues ſignificāz electi tāq̄ mūdi. fructuoſi. ſimplices. innocētes hu
miles. patietes. Per hedos reprobi deſignāz tāq̄ iſcādi ſedi et ſe
tidi. De. n. q̄ ē iſpectoꝝ itim⁹ occultos. ſciēt videbit et agnoſcet oīa
ſecreta cordiū. et nihil eū latebit. et oīa q̄ latuerūt i cordib̄ ſinguloꝝ
ante ip̄os oculos reuocabit. vt et ipe iudex videat. et q̄ fecit. Un. p̄s.
Arguā te et ſtatua ōtra faciē tuā. Hac igit̄ diuifiōne ſic facta iuſtis
circa iudicē in aere ad dexterā collocat̄. ip̄is v̄o in iſimis remanē
tib̄. et a ſiniſtris ſūmus iudex. q̄ ſolus nouit et videt occulta cordiū
oīa q̄ latuerūt in cordib̄ ſinguloꝝ. ante ip̄os oculos reuocabit. vt
reddat de oib̄ rōes. Et circa h̄ oſiderare debes cui rō ſit reddenda.
Redde ſup de iudicis q̄litate. Itē q̄ ſubito. Redde ſupra. Itē cū q̄
to piculo. q̄ deſicet. amittet et ſe et ſua et oīa bona. Inſup eterno
carceri adiudicabit. et ſupplicijs iſinitis. Qui aut̄ bñ reddiderit rō
nē regnū p̄ſeq̄et eternū. Itē de q̄ rō ſit reddēda. q̄ de oib̄ cogi
tatiōib̄. Job. xxi. Ipe oſiderat vias meas. Glo. Sic de vias vniūſ
cuiuſq̄ oſiderat. ſic grefſus diuinerat. vt nec miratiſſime cogita
tōes ei⁹ iudicio ac vba tenuiſſima q̄ ap̄d nos vſu viliuerūt idiſcuſſa
remanēat. Sap. vi. Interrogabit opa v̄ra. et cogitatiōes v̄ras ſeru
tat. Itē de oib̄ verbis Matth. xij. De omni v̄bo ocioſo qd̄ locuti
ſuerint hoīes reddēt rōnē in die iudicij. Itē de oib̄ opib⁹ bonis.
qua intētiōe diſcretiōe. vtilitate et deuotiōe facta ſūt. Eccl. xij. Lū
cta q̄ ſūt adducet de⁹ ad iudicij et p̄o omni errato. ſiue bonū ſiue
malū ſit. Dicif q̄ qdā comes pictaueniſis fuit q̄ voluit experiri oīa
officia. Et ad vltimum dixit. q̄ officiū qd̄ ipe alijs omnibus p̄po
neretur eēt officiū mercatoꝝ in nūdinis q̄bus tradit̄ qd̄ ip̄i volūt
et valde ſplēdi de viuūt. Sz hoc ſolū in illo officio erat odibile q̄ in ſi
ne oīa eis cōputabunt̄. etiā minima. q̄ nō ſolueret capt⁹ detineba
tur p̄ ſolūtiōne. ſic fiet in iudicio. Specialis aut̄ de oecē habebi
mus ibi reddere rōnē. Primo de ſpiritu. Scdō de ſpūalib̄. Tercio
de corpore. Quarto de corpali. Quinto de tpe. Sexto de tem
poralibus. Septimo de oib⁹ operibus bonis et malis. Octauo de
omiffionibus. Nono de beneficijs generalibus et ſpecialibus. De
cimo de officijs et artiſicijs ſinguloꝝ. Hoc ē qd̄ oicif Matth. xxij.
De hoīe rege q̄ voluit rōnē ponere cū ſeruis. Lū aut̄ cepiſſet rōnē.
oblat⁹ ē ei vni⁹ q̄ debebat oecēz milia. Iſte vni⁹. totius eccleſie
ſignat vnitatē. cuius eſt vna fides. vnum baptiſma Eph. iij. Vni⁹
ouile. et vni⁹ paſtor Job. x. Primo igit̄ rōnē debemus de ſpi
ritu rationali. ſ. aīa. quomō eam ſeruauimus. Eſt enī p̄cioſus the
ſaurus. et ideo ſollicite ſeruādus. ij. corin. iij. Dabemus theſaurum
iſtū p̄cioſum in vaſis ſictilib⁹. i. corporibus. De hoc Def. iij. Lu
ſtū detempeſcit. et animā tuā ſollicite. Ip̄ſa enim anima eſt p̄cio
ſa margarita. cuius p̄cioſitatez oſtēdit celeſtis negociatoꝝ. vedēs
omnia que habuit. et dāns p̄ ea habēda Matth. xij. Dedit gñi car

nem p̄ ea ad lacerādū. vt de eius vulnerib⁹ curareſ. Sanguinē ad
fundēdū. vt p̄ illū mūdificareſ. Vitā ad occidēdū. vt p̄ hoc viuifica
reſ. Alia ad deducēdū in iſternū vt p̄ h̄ aīa hoīs de iſternō liberareſ.
Bern. Ne mihi ſi talētū traditū mihi negligēter ſeruauero p̄cioſo
ſanguine agni iſcotamiati. magi appreciatū. Si. n. ſillas ſanguinis
oīi in vaſe aliquo repositas h̄res. diligēs cultos. pauldubio exiſte
rē. thy. vi. Depoſitū tuū cuſtodi. Quidā frat̄ p̄dicatoꝝ optime rōdit
cuidā militi. cū in p̄ncipio ordinis ignozareſ p̄dicatoꝝ ordo et h̄it⁹.
cū q̄reret cuiuſmodi hō eēt. ait. Ego ſuz qdā paup̄ medic⁹ collector
herbar⁹ et radicū. Lū q̄reret de q̄ terra eēt. ait. De terra corruptiōis
cui⁹ oēs ſōtes ſūt ſetidi et corrupti. Et cū diceret ei q̄ ſe exponeret.
ait. Vere de terra de q̄ dixi ſuz oīſ. Et qdā rex oedit mihi filiā ſuā
cōiugē tali odictiōe. vt ſub pena mort⁹ eā ſeruare iſcotruptā. Lū aut̄
iſtraſſet terrā meā paulatī a corruptiōe ei⁹ iſecta leproſa efficit̄. Ego
aut̄ timēs ſniaz patris ei⁹ p̄ mundū diſcurro. et radices et herbas et
fruct⁹ colligo qd̄ poſſit curari. Terra iſfecta. caro humana ē cui⁹
fontes ſetidi. rex pat̄ puelle de⁹ eſt. aīa puella. ſponſus ei⁹ hō. radi
ces et aromata. q̄ ōz q̄reret hō ad curādū ſunt v̄tutes. lepra peni ē.
Verba ſūt vba ſcā. fruct⁹ opa bona. p̄ hec curaf aīa De hac mī ba
bes ſupra de timore hūano. Scdm̄ de quo rōnē debem⁹ ſunt
bona ſpūalia tāte bonitat⁹. et p̄cioſitat⁹ q̄ faciūt bona aīaz et p̄cioſā
vt ſunt bona nālia aīe. ſic memoria. et cetera vires et potētē. Bona
acq̄ſita vt ſciētia. ars. et politice v̄tutes. Et bona ḡre. vt bona ſeu do
na ḡre et theologicę v̄tutes. Sic. n. p̄cioſa ē ḡra. vt de alijs bonis ta
ceamus. q̄ ſine hac homo. nihil valet. nihil ei ad ſalutem prodeſt.
Unā p̄cioſitate oicif charitas. Dicif. n. Corin. iij. Si linguis hoīz
loqr̄ rē. Sine hac nihil ē hōi bonū qz ip̄ſa aīe bonitas ſit ē hōi
bonū. ſine ſe bono. Un. ii. corin. xv. B̄ra dei ſū id qd̄ ſuz. puer. xxiij.
Sup argētū et aurū ḡra bōa. Et vt oicif Sap. vii. Diuitias nihil eēt
dixi ad cōpationē illi⁹. rē. Patet theſauri hui⁹ p̄cioſitas et bonitas
qz plus valet ad iſternāli ignis extinctionē. ad p̄ctōꝝ abulationē. et
ad aīarū decorationē. et ſecūdatiōēz vna gutta lachrymarū huic cele
ſti baſamo. gratie adiūcta et mixta q̄ oēs aque de mūdo. Scdō p̄cio
ſus eſt ſeruād⁹ iſte liquor in quo inungunt̄ reges celeſtes. q̄ ille li
quor quo inungunt̄ reges frācie. q̄ nō appoſtat p̄ aliā colūbiā. niſi
p̄ ip̄ſuz ſpūitū ſanctū. Lōra. Tūc liquorē effundunt ſatui. vt oicif
Eccl. x. Bratie fatuoꝝ effundent̄. Et cor. vi. Portamus vos ne iua
nū gratiā dei recipiat̄. i. p̄ſ. iij. Unuſq̄ſq̄ ſic accipit ḡraz in alter
rutz aminiſtrātes. ſicut boni diſp̄ſatoꝝ rē. Tercio ē corp⁹ de
quo rōnē debem⁹ quomō illud cuſtodiuim⁹. eſt enī caſtrum qd̄
tenem⁹ a deo in feudū. quodqz tantū amam⁹ q̄ p̄ toto mūdo illō
nō oaremus. Unde in curia illa tanq̄ p̄dicoꝝ peſſim⁹ cōmendabi
tur. qui oīz ab eo expulſit. et aduerſario dyabolo illud reddidit. p̄
uer. v. Ne des alienis honozē tuum. qui eſt vt ſis caſtellanus ſuū
mi regis. et ānos tuos crudeli rē. Poſt. Et gemas in nouiſſimis. Al
lud caſtrū debem⁹ cuſtodire mūde et caſte et ſancte. qz tēplū eſt dei
viui. i. ſpūſancti. i. corin. vi. An nesciſ qz corpa v̄ra tēplū ſūt ſpūſſa
cti. Itē triplici iure debem⁹ ſeruare deo de corp⁹ et de oib⁹ mem
bris. Priō qz totū corp⁹ cū mēbris ſuis et de ſuo ſecit. Scdō qz
corp⁹ ſuū. et oīa mēbra ſua tā p̄cioſa. p̄ nobis expoſuit. et de oib⁹
nobis in tā duro ſeruitio ſeruauit. Tercio qz tāta remuneratiōēz cor
pori. et oib⁹ mēbris ei⁹. p̄mittit. q̄ p̄ illa remuneratiōēz glorioſa de
beret de oib⁹ mēbris ſuis hō toto tpe vite ſue iudex vel ſaraceno
ſeruare. Id dicit apl⁹. i. corin. vi. Corp⁹ nō fornicationi debet. ſed
dño. Anſelm⁹. Dñe qz totū me feciſti. totū me debeo amozi tuo. et
qz totū me redemiſti totū me debeo amozi tuo. et qz tāta mihi p̄mi
ſiſti. totū me debeo amozi tuo. Quartū de quo debem⁹ ei rōnē
re ſūt bona corpalia. Et ſūt q̄ſi q̄nqz talēta q̄ nobis tradidit de⁹. de
q̄bus exigit rōnē. ſ. corpis fortitudo. pulchritudo. iuuenilitas. ſani
tas. lenitas. de q̄bus ſi bene ſeruierim⁹. alia q̄nqz lucrabimur. ſ. cor
poris gloriſicatiōēz. vt det nobis fortitudinē ſine debilitate. pulchri
tudinē ſine deformitate. iuuetutē ſine ſenectute. agilitatē ſine diſſi
cultate. ſanitatē et vitā ſine iſſimilitate. et moriēdi poſſibilitate. Illis
dicit dñs. q̄ tūc dicēt illud Matth. xxv. Dñe q̄nqz talēta tradidiſti
mihi rē. Euge ſerue bone et fidelis iſtra in gaudiū dñi tui. Quin
tū de quo debem⁹ reddere rōem eſt t̄pus qd̄ oedit nobis deus ad
agendā p̄niaz. Apoē. ij. Dedit ei dñs tēpus p̄nīe et nō vult penitere.
Job. xxiij. Dedit ei de⁹ locū v̄l t̄pus penitētię. ac ip̄ſe abutit̄ ab eo.
Anſelm⁹ de meditatiōe ad oīcandū timorē. O lignū aridū et iuu
tile eternis ignib⁹ oīgnū quid nīdebis in illa die cū exigeret te vſq̄
ad ictum oculi omne temp⁹ viuendi tibi impēſus qualiter a te fue
rit ep̄ſum. Tūc quippe cōdemnabit̄ quicqd̄ fuerit inuentū op̄is
et oīz ſermonis et ſilentij vſq̄ ad mimā cogitationē. etiā q̄ viciſſi
ſi nō fuerit ad dei voluntatē directū. Bern. Nō eſt tibi tempus vi

te ipſius qđ nō erigat a te qualiter ſit expēſus. **I**de nō p̄cioſius tpe. ſ; beu hodie nō p̄cioſius reputat. **I**de. Sicut nō p̄bit capillus de capite. ſic nec p̄bit momētū de tpe. qđ. ſa te redraſ rō illi. **N**az ſter oīa creata videt nō fere acceptabilius tpe. qđ in vno momēto poſſent peccatores lucrari pluſq; valeat īfinitū mūdū. ſa ſas ſuas **I**n modico tpe ſibi oato ad penitēciā poſſunt boies facere tāta penitētiā qđ futura ſupplicia euitarēt. 2. eterna bona obtinerēt. **S**iſſe vānati qđ ſunt in iſemo ſi daret eis hora tps ad penitēdū. ſicut oas tur nobis in pſenti. poſſent tāta penitētiā in ea agere. qđ ieternū nō perirēt. **I**deo dicit. ij. corin. vi. Ecce nūc tps acceptabile 2c. ſa ad miſericordiā obtinēdā. ad grās iueniēdā. ad gloriāz pmerēdā. **I**de dicit aplūs. Gal. vi. Dū tps habem⁹ opemur bonū. qđ tps qđ mō habem⁹ p nobis erit contra nos. **T**ren. j. Vocauit aduerſū me tps. **U**ſu rarij qđ ita large mō vēdūt tps qđ iā ſunt in iſemo vellēt emiſſe vnuj momētū tps de mille mūdīs ſi haberēt p pnia agēda. vt hic habere poſſent. De hac materia iſra de iſemo de aggrauatiōe boni amif ſi. **S**arto de bonis tpalibus. **E**ccl. xij. In bonis ſit cor tuū 2 ſcito qđ p oib⁹ his adducet te de⁹ ad iudiciū. p delictis. diuitijs. honori b⁹. De diuitijs dicit **J**ob. xx. Diuitias quas deuorauit enomet. 2 de vtre ei⁹ extrahet eas de⁹. **A**poſ. xvij. Quātū ſuit ī delictis. 2 qđ tū gloriſicant ſe. tñ date ei tormētū 2 lucrū. **I**de dicit villico **L**uce. xv. Redderōnē villicatiōis tue. iā. nō poteris villicare. **E**t nota qđ diuitie bonoz erūt p eis in iudicio tāq; aduocati eoz. p̄s. **B**eatūs hō qđ m. 2 cō. oīſ. ſer. ſ. in iu. 2c. Diuitie aut maloz erūt tāq; aduoca ti contra eos. **I**ac. v. Argētū 2 aurū veſtrū eruginauit. 2 rubigo eoz erit vobis in teſtimoniū. **E**t poſt. **T**heſauriſtiſ vobis iram in noſ uſſimis dieb⁹. **I**te aba. ii. **U**e qđ congregat malaz avaritiā domui ſue. vt ſit in excelsu nidus ei⁹. **E**t poſt. **L**apis de pariete clamabit 2 lignū qđ eſt iter iuſtū edificior. **C**ōtra bene erogata p hoie be ne allegabūt. **I**ob. iij. Quō poteris eſto miſericors. **E**t p̄. **P**re. miū bonū tibi theſauriſas ī die neceſſitat. qñ elemoſyna ab omni peccato 2 a morte liberat. 2 nō patiet aīaz ire in tenebras. **S**iducia ē corā dño elemoſyna. **U**ñ refert **J**ob. elemoſynarius. qđ cū paupe res eēt in quadā ciuitate ad ſolē iſceperunt dicere qđ eēt boni elemoſynarij. 2 qđ nō. **E**t cū dicerēt. qđ dāz diues erat ibi petrus noſe. cui⁹ elemoſynā null⁹ eoz vnq; recepat. vnus eoz firmauit qđ ab eo extorqueret elemoſynā. qđ vadēs ad hoſtiū ei⁹ tā ſepe 2 i probe peti uit qđ ille tedio affect⁹. p̄iecit ei panē filigineū. ſumptū de maſſa qđ de furno apportabat. quē paup gaudēs deſert alijs 2 lucrat⁹ ē qđ firmauerat. **D**emū dicit diues egrotās rapit ad iudiciū. in quo videret oīa facta ſua appēdi in vna lance ſtatere. 2 teterimos ſpūs oīa facta ſua ei iſproperātes. 2 cū accuſantes. **E**t oppoſito vidit quōſdā albos 2 lucidos volētes. qđ nō inueniebāt boni ī facē ſuis. qđ in alia pre libze ponerēt. **T**ūc qđā apportauit filigineū panē quē pau per dederat. 2 poſuit in alia parte libze. 2 componderauit mala. **T**ūc dictum eſt ei. reuereſce 2 auge ad filiū iſtā. alioqñ nō euades man⁹ boz. **Q**ui extitit fact⁹ ē abſtinēs. pius 2 miſericors. **E**t cū iſet ad theloniā occurrit ei qđā nauta naufrag⁹ nudus rogās vt ei⁹ ve ſtē daret. qđ eura veſte ſua dedit ei. quā ille vēdidit nō audēs eam portare pp p̄cioſitatē. **N**ō audiēs petrus flebat ſe indignū. vt veſte ſua veſtiret paup. **C**ui ī nocte apparuit dñs. grās agēs idūt veſte ſua. de h qđ ſic afflicti mīſia ī frigore veſtiet. **P**oſt h cepit anhe lare ad paupratē dicēs beatos eē paupes. **U**ēdidit autē cūcta ſua. deditq; paupib⁹ excepto vno ſuo ſuo quē emerat qđragita aureis quē vocās iuramētū ei⁹ accepit qđ ei⁹ p̄ceptū obediret. **T**ūc p̄cepit ei qđ cū ad nūdinas duceret 2 vēdēt. 2 p̄ciū paupib⁹ daret. **I**urās qđ ſi h nō facit cū ipe barbar⁹ vēdēt. 2 ſi cū vēdēt. cū libez facit. **O**b h opulſus ſeru⁹ duxit. cū ī hierlīm. vēdidit cū cūidā argētario. cui ſer uiuit in coquina multis annis. **A** ſuis ei⁹ ſepe vberat⁹ 2 vituperat⁹ 2 afflic⁹. ipe in oib⁹ deo grās agebat. ofoni iſiſtēs 2 labori. **D**ñs aut ei⁹ vidēs ei⁹ patiētiā 2 deuotiōē. dicebat ei qđ abiret liber qñ vellet. qđ h nolebat. **C**ū affligeret aut a ſeruis oñi ſui. qđā argētarij cōſtātinopolitani agnouerūt ei⁹. qđ vidēs ſe nō poſſe latere. venit ad portitōē domus ſurdū 2 mutū. p̄cipiēs vt ap ret 2 curareſ. qđ ita factū ē. **I**lle aut fugiēs nō iueniſ. ſ; viſo miraculo penitēt ſui de in iuria illata. **S**eptio debem⁹ reddere rōnē de oib⁹ opib⁹ bonis 2 malis. **E**ccl. xij. **L**ucta qđ ſiūt ſub ſole adducet de⁹ ad iudiciū. 2 p̄o oi errato. **R**o. xij. **D**ēs ſtabim⁹ añ tribunal cñſi. **I**taq; vnusq; nřz p ſe rōnē reddet. ij. cor. v. **D**ēs nos manifeſtari oñ añ tribunal cñſi. **E**t p̄. **U**t recipiat vnusq; put geſſit ī corpe ſue bonū ſue malū. yſa. xlvj. **E**go aut opa eoz 2 cogitatiōes eoz venio vt iudicēs p̄s. **C**ū accipo tps. **E**go iuſticias iudicabo. **D**ñs. n. iudicabit 2 ma nifeſtabit qđ iūēdē 2 affectōe attēdē. 2 in quo ſtatu opa facta ſūt. **B**erri. **S**i iudicabit dñs iuſticias. quō g iuſticias. **A**gnosceſ. n.

dñs iudicia faciens qui nunc ignorat. iniurias patiens. **O**ctauo reddere debem⁹ rōnē de omiſſionib⁹ 2 obmiſſionib⁹ maxie a pla tis hoc requireſ. **S**ilr 2 de remiſſionib⁹ p̄tor. quas nobis dñs ſe cit **M**ath. viij. hoc ibi notat. **S**ilē eſt regnū celoz homini regi 2c. **E**t poſt. **S**erue nequā omne debitu omniū tibi. qñ rogati me 2c. **H**ac rōnē deberēt timere maxie plati qbus maxie de⁹ iſtas tres q ſtiones faciet. ſ. quō intrauerūt ad eccleſiaſtica bñſicia 2 curas aīa rī. **M**ath. xxij. **A**mice quō huc iſtaſti ſi bñſeſtē nuptiale. **S**eco quō cuſtodierūt. **P**iere. xij. **U**bi ē greg⁹ q dat⁹ eſt tibi pec⁹ inclū tuū. **E**iūſdē. l. **S**erx p̄dit⁹ fact⁹ ē. p̄plūs me⁹ paſtores ſeduxerūt cū **V**oc dicit dñs in iudicio. **I**dem. xxij. **A**d hūc trāſibūt greges ad manū iniuriatiſ. **T**ūc dicit ver⁹ **J**oſeph. i. cñſs illud **B**er. xlij. **N**ō videbit facie meā. niſi adduxerit fratrem vñm mīnū. **E**zech. xxij. **S**āguinē iſpij de manu ſpeculatoriſ reqrā. **H**oc oīs eſſe terribile. **S**ilr qđ dicit **E**zech. xxij. ſere p totū. **U**e paſtorib⁹ iſt. **E**t poſt **N**ō pierat reqrā 2c. **T**ertio quō rererūt ſe 2 alios reqrēt dñs. **C**on tra hos greg. i homel. **D**esignauit 2c. dicit plati. **E**cce de celo iā iu der venit 2c. **E**cce de nřo negocio fructū reqrit. qñ. ſ. lucra aīaz de nřa negociatiōe ei moſtrabim⁹. **P**onam⁹ g ante oculos illi⁹ tante diſtictiōis diē in quo iudex veniet 2 rōnē cū ſeruis qđ⁹ talē tra didit ponet. **E**cce in maiestate terribili iter angeloz 2 archangeloz choros in illo tāto examine electoz parit 2 reproboz oīz multitudo videbit. **U**nicuiq; qđq; qđ ſit opat⁹ oīdēt. **I**bi petr⁹ cū iudea cō uerſa. quā poſt ſe traxit apparebit. **I**bi paul⁹ cū uerſus vt ita dicam mūdū ducēs. **I**bi andreas achaiā. **I**bi iohēs aſyā. **T**homas idiaz ī cſpectu ſui iudic⁹ cū uerſus adducet. **I**bi oēs dñici gregi arietes cū aīaz lucris apparebūt. qđ ſctis ſuis p̄dicatiōib⁹ deo poſt ſe ſubditi gregē trahūt. **C**ū igiſ tot paſtores cū gregib⁹ ſuis ante cñm paſto ris oculos venerint. qđ nos dicturi ſum⁹. qđ ad dñm nřm poſt nōs gociū vacui redim⁹. qđ paſtoris nomē habuim⁹. 2 oues qđ ei⁹ nutri mēto nřo debeam⁹ oīdere nō habem⁹. **I**te reqrēt dñs quō paſ 2 mater filiū vel filiā ſeruauit. quō familiā. quō magi oīſcapulū. ſo ci⁹ ſociū. vicin⁹. vicinū. **E**ccl. xvij. **U**nicuiq; mādauit de p̄rio ſuo. **I**te reqrēt rō de omiſſis p̄ceptis 2 tradit. 2 eoz trāſgreſſiōib⁹. **C**ū beat⁹ **B**erri. veniēs pariſi⁹ ſcholas logice iſtaſet cogitās quō alij quos ſcholares lucrari ibi poſſet quos mōachos faceret. ſinita oīſ putatiōe rogās cū magi qđ determinaret ait. **N**obis de⁹ facit hoc argumētū ridere. de⁹ pponet nobis legē. 2 cū mādauit dicēs. **H**ec mādauit 2 hāc legē dedi vobis. aſſumit trāſgreſſiōē. occludit dāna tiōes **S**ic g argumētū homi. **L**egē tibi tradidi. tu p̄uariat⁹ ſui ſi g dāmatōes pmeruiſti a iuſto iudice g dānaberis. **I**te cū iudex audiret ſepe ibi dicit. rōnale. mortale. ait. **C**ōſiderāti hoc cūplex oc currit mihi fructus. qđ rōnale mortale humiliat. 2 mortale rōnale cōfortat. **N**ono requireſ rō de beneficijs generalib⁹. 2 particu larib⁹ 2 ſpecialib⁹. **J**ob. ix. **S**i volueris iudicio p̄tendere non eſt qđ rideat vñū p mille. ſ. beneficijs ſuſcept⁹. **I**de. xxij. **Q**uid faciā cū ve nerit ad iudiciū. **E**t cū qñſerit qđ ridebo illi. **N**umqđ nō in vtero ſe cit me 2c. yſa. xlij. **E**go ſū qđ deleo iniquitates tuas pp me. 2 p̄tor tuoz nō recordabor. reduc me in memoria iudicemur ſi. **N**arra ſi quid habes. vt iuſtifieris. **Q**uis enī digne poſſit ridere ei de bñſi cijs generalib⁹ creatiōis 2 paſſionis 2c. **D**ecimo requireſ rō de diuerſis artificijs 2 officijs hoīz. **U**nde in. p̄s. **D**e⁹ deoz dolocū. eſt 2 vo. f. 2c. **P**rimo de officio p̄dicationis qñ de digniſſimo redy ret dicēs p̄s. **P**eccatozi dixit de⁹ qñ tu enarras iuſticias meas. **P**eccatozi. i. p̄dicatoz enarras teipſuz iudicādo. qñ es in notorio pec cato contra qđ p̄dicas. **S**ecundo de officio ſacerdotali. vnde 2 aſſu mis o tu ſacerdos. teſtimoniū. canōis. vel offici copis 2 ſanguinis p os tuū polluit. dicit glo. **T**ertio de officio p̄ncipatū ſecularium cū dicit. **T**u vō odiſti diſciplinam. **P**iere. v. **J**ob ad optimates ipſi magis cōſregerūt iugum. i. diſciplinā ſacre doctrine nō obediēdo. vñ penitētiē eā nō faciēdo. vel abiciēdo. **P**roieciſti ſermōes meos ppter alias ſciētias. **S**i videbas furē 2c. **H**oc 5 p̄poſitos 2 platos malis cōſentiētēs. vel nō cōcordes bōis. **O**s tuū abūdauit malitia. h cōtra aduſatores mala laudātes vel 5 ceum blaſphemātes. vt ſūt tabernarij 2 luſores. **E**t lingua tua. cōcinabat dolos. i. cōponebat. **H**oc 5 negociatores 2 aduocatos 2 teſtes falſos. **S**edens 2c. **H**oc 5 falſos iudices 2 detractozes 2 accuſatores. **E**t aduerſus filiū ma tris tue 2c. **H**oc 5 hereticos vel ſuo exemplo corripētes alios. **E**t ſtimuſti inique 2c. **H**oc cōtra iuſticiā. p aliquo corripentes. vel cōtra hipochritas. **A**rguā te 2 ſtatuā 5 facie tuā 2c. **H**oc cōtra pec cata occultātes. **I**ntelligite hoc qđ obliuſcimi dei. **H**oc 5 ignoran tes 2 in p̄ſperis viuētes **S**acrificiū laudis 2c. **H**oc 5 ingratos 2 p ſumentes. **U**nde illic iter quo oſtendam illi ſalutare dei.

De discipulorum publicatione.

DIS. VII.

Secundo fiet ibi discipulorum publicatio: quia in der non solum vnicuique secreta sua facinora reuelabitur: verum etiam omnibus aliis angelis et hominibus bonis et malis: amicis et inimicis. sic ait per prophetam Ezechiel. **Ecce ego congregabo omnes quos dilexeris: et uniuersos quos oderis: et nudabo ignominiam tuam coram eis.** **Soph. iii.** **Mane iudicium suum dabit in luce: et non abscondet.** **Itē reuelabo pudorem coram facie tua et ostendam gentibus nuditatem tuam: et regnis ignominiam tuam.** Singula verba diligenter attende: et discretiois libra pondera quod ipse ait. **Tunc replebuntur impij pudore et confusionis: timore damnationis: dolore turbationis: stupore admirationis.** **Pudore quod est confusionis: quod quilibet honestus homo erubescit: etiam suam videtur pudendam: magis autem verecundatur videre re aliena: sed indecompabiliter plus horret ab aliis videri sua.** **Mat. x.** **Ad primum dicit: Reuelabo pudorem coram facie tua: ut in te ipso primum timeas erubescas.** **Postea subdit: Et ostendam gentibus nuditatem tuam.** **At tunc quanta verecundia suffunderet honesta mulier et pudica: si coram hominibus totius regni in sua ignominia nudaretur.** **Reuera pre nimia confusione deficeret: et si multa speciositate niteretur.** **Magis autem si deformis esset et horrida: propter hoc in ludibrium haberetur.** **Adhuc autem longe magis horreret: si multa feda et enormia i secretis cordis eius iactaret: coram omnibus vulgarentur.** **Quanto igitur incorpabilius: imo ineffabilius quilibet anima confunditur quoniam corpus eius omni deformitate turpius: et omni fetore fetentius: omnibus ostenditur.** **Adhuc longe veremini: quia cuncta eius horreda flagitia omnibus reprobus hominum et demonum nudabuntur.** **Adhuc etiam horribiliter: quia ab omnibus bonis angelis et hominibus videbuntur: sed inestimabiliter intolerabilius se videri ab ipso summo iudice confundentur.** **Cogitet unusquisque si potest: quanta tunc erit confusio in cordibus impiorum: et quoniam inexcogitabile ex hac extrema confusione tormentum.** **Confundentur autem impij sicut fur qui in furto deprehensus cum re furtiva coram omnibus suspensum dicitur.** **Mat. x.** **Quod confundit fur quoniam deprehensus: sic confundentur. Itē ut homicida quoniam propter homicidium coram omnibus ad patibulum trahitur.** **Itē ut adulter et adultera deprehensi qui coram omnibus nudi sustinentur.** **Ezech. xvi.** **Congregabo omnes quos dilexisti: et uniuersos quos oderis: et nudabo ignominiam tuam coram eis: et videbunt omnes turpitudinem tuam: et iudicabo te iudicis adulterorum: et effundent sanguinem de hac confusione adulteri et adultere habebis.** **Eccl. xvi.** **Itē confundentur et iustus de perditione: cuius perditionis exhereditatio in mundanis acclamatur.** **Ezech. v.** **Dabo te in desertum et in obprobrium cunctis gentibus.** **Itē confundentur et ille qui propter lepra a sortio sanorum et ceterum expellitur.** **Matth. xii.** **Exibit ageli et sepeliet malos de medio iustorum.** **Itē confundentur et ille qui excoicatur: et ab ecclesia eiicitur: et a nuptiis excluditur.** **Mat. xxv.** **Nescio vos of fatuii vginib.** **Matth. xii.** **Quod hic iustitiam non habet vestem nuptialem.** **Itē confundentur: et quod coram hominibus perpetua infamia et idebilitas damnatur.** **Die re. xx.** **Confundentur veremini: quoniam non intellexerunt obprobrium sepimentum quod nunquam delebitur.** **Eccl. xii.** **Cius dabo vos in obprobrium sepimentum: et ignominiam sepimentum: quod nunquam delebitur.** **Confusione et dolore eorum ostendit illis quod legem in vana. Narravit quidam fener: quoniam vellet auerti ad religionem et impediret eum miles sua: dicebat quoniam vellet saluare animas suas: nec accendit ei.** **Factus autem monachus negligenter agebat.** **Mortua autem mifer et eo egrotante i extrahi posuit: rapit ad iudicium iter iudicandus: ubi vidit mifer suum: dicit sibi.** **Quid est fili quod venisti non bisca: hic iudicandus: ubi surrepta quod dicebas: volo saluare animas meas: quod confusus obmutuit: et erubuit. audiuitque vocem dicentem: et adhuc rediret et alius de ei: cenobio moreretur: quod ita factum est.** **Et qualiter: et cogitavit de visione: et inclit se: et assidue flebat annos quos negligenter egerat: et cum multi dissuaderet ei tantum fletum ne lesione oculorum patere: non acquiescebat eis: sed dicebat si improperium miferis mee ferre non potui quod ferre potero improperium christi et angelorum et sanctorum omnium.** **Itē ibidem Quidam interrogavit senem.** **Veni abba mihi hoc.** **Cor meum vult non timere deum: et quod timebo.** **Dixit ei senex: puto quod si homo in corde suo te neque increpationem: possideat timorem.** **Dicit ei frater.** **Quid est increpatione: ridit ut in ore increpet homo animas suas: et quod cogitet quod deo hoc debet occurrere et increpationem eius et sanctorum sustinere.** **Itē quidam senex videns quendam ridere: dixit ei.** **Coram celo et terra reddidit sum: rogemus ne totius vite nostre et tu rides.** **Itē dicebat abbas euagius.** **Illud vult unum ac timendum et terribile iudicium imaginare rediit ad memoriam reposita peccatorum confusione: quoniam passuri sunt in conspectu dei et christi eius: et coram angelis et archangelis patribus et vniuersis hominibus.** **Secundo turbabuntur timore damnationis.** **Sap. v.** **Turbabuntur timore horribilibus.** **Quod enim non timerent quando viderint promptum se citatos: omnia peccata sua clare conspicient: et se per eis non egisse penitentiam recognoscant: et sue damnationis manifesta signa videbunt.** **Isa. ii.** **Ingrederetur**

tur fissuras petrarum: et in cauernis saxorum a facie timoris dei et gloria maiestatis eius: cum surrexerit penetrare terram. **Itē in ciuitate bisantina talis dicitur consuetudo: quod cum venit ibi impator: omnes usurarii sunt ad redimendum et capiendum.** **Ubi eo veniente ibi abscondunt se in latrinis.** **Quid ergo faciet cum venerit ad iudicandum deus.** **Piero. in eplis.** **Si tanta cura pertimescit iudicium pulueris: quoniam intentione cogitandum est: quod for midine puidendum sit tunc iudicium maiestatis.** **Si balthasar rex adeo timuit articulos manus quos vidit scribentes in pariete.** **Mane: terbel phares: numerauit: appedit: diuisus est: sic dicit Dani. v.** **Quod vidit facies eius mutata est: et cogitationes eius perturbabat eum: et corpora ges renu ei: foluebantur: et genua eius collidebantur.** **Quanto plus timebunt videtes illum quoniam numerabit bona et mala: appendet singulorum merita: diuidet bona et mala.** **Hinc etiam timorem quem habebunt mali i iudicio ostendit timor quem habebunt amici dei et habuerunt de sola huius meditatione.** **Mat. xiii.** **Na virtutes celorum mouebunt.** **Job. xvi.** **Lo lūne celi tremiscunt.** **Intellige non timore penali sed admiratione.** **Ido dauid dicebat: Dñe in furore tuo arguas me.** **Job. xvi.** **Quid facia cum surrexerit ad iudicandum deus.** **Si quis dicit: quod respondebo ei: Idē. xiii.** **Quis mihi habet tributum ut in inferno protegas me.** **Inuitis patrū abbas amon rogat: et dicit ubi edificatio: ait.** **Tale debet homo facere cogitationem suam: quoniam latrones et iniuri: qui sunt in carcere iudicandi: quoniam frequenter ubi est iudex: quoniam veniet: et malorum suorum cōscii fient.** **Ita monachorum animas sua debet oburgare et dicit.** **De mihi: quod habeo astare ante tribunal christi: et malorum meorum reddere rationem.** **Si homo meditat: fueris: poteris salui esse.** **Itē Piero.** **Quoties dei iudicij recolit: totum visceribus tremiscit.** **Narrat Petrus alfonfus: quod quidam scis heremita habebat scripta pre oculis: et ea frequenter in oratione et meditatione ruminabat dicēs: O anima mea scias et recognoscas quod oparis tui potestas est in manu tua antequam moueas de loco tuo: antequam venias ad locum in quo est iustitia: et ad portam iudicii in quo leges omnia que fecisti in rotulo conscribit: ubi angeli a dextris et a sinistris consilium tuum denudabunt: quoniam ante deum veniet iudicium tuum in una lance iudicij librabit omnem bonum tuum: in altera omnem malum tuum.** **Ubi omnes fratres et amici tui te deserent: redemptio nulla tibi inueniet: te obliuio ni tradet.** **Memeto ergo modo omnipotes creatoris tui.** **Hoc sepe recolens fremebat tremens: et flebat.** **Eccl. xi.** **Meminisse debet homo tenebras ipsius.** **Itē. xii.** **Memeto homo creatoris tui antequam timeas ipsas afflictionis.** **Itē erunt stupentes ex horrore mirabilium visorum et insolitorum: et propter stuporem deficiet et obmutescet.** **Psal.** **Ois iniquitas opilabitur suum.** **Isa. xii.** **Unusquisque ad primum suum stupebit.** **Nō solum stupebunt in visione malorum: sed etiam in visione bonorum.** **Sap. v.** **Ubi dētes turbabunt timore horribili et mirabuntur in subitanea inspectione salutis.** **Semetes.** **Et post: Ecce quod cōputati sunt in seculos.** **Itē. xii.** **Si bester ita timuit in visione vniuersi hominis quod videt conuerter quod per ne exanimata est: ut habet bester. xv. q. ii.** **Itē. xii.** **Ita autem cum redisset a casu requisita ab assuero quod habebat: ait.** **Vidi te omne quoniam angelum dei: et turbatus est cor meum pro timore glorie tue.** **Valde enim admirabilis es omne: et facies tua plena gratia.** **Quid erit peccatorum in visione feritatis tunc maiestatis.** **Itē si Job. Apoc. i.** **Dani. eiusdem. x.** **remaserunt quoniam mortui ad visionem vniuersi angeli. sicut etiam custodes sepulchri.** **Mat. xvi.** **Quid erit timoris peccatorum: cum viderint contra se summum iudicem in summa feritate cum tot milibus angelorum et sanctorum.** **Itē erunt inconfutabiliter merentes: ut dicit Lbasio.** **Ex angustia omnium nihil eis ibi: relin quet nisi luctus.** **quod per supraposita exempla de consuetudine de peccatore latronis et heremite: et de rege et tubicimb.** **Tertio torquentur dolore inuidie: penitentia quidem sed infructuose: quia de peccatis suis dolebunt: non amore diuine reuerentie: sed timore damnationis quoniam sibi scient et sentient imminere.** **Jer. xlviii.** **Erit cor fortissimi moab quoniam mulieris parturiētis.** **Et eiusdem. lxix.** **Dissoluta est damascus. i. anima peccatrix: quod est saccus sanguinis. i. peccati. timor apprehendit eam et dolores et angustie quoniam parturiētē.** **Isa. xlii.** **Ululate quoniam prope est dies vniuersi. propter hoc omnes manus dissoluentur: et omne cor hominis contabescet et cetera: torquentur et dolores eos tenebunt: quoniam parturiētis dolebunt.** **Sap. v.** **Intra se penitentia agentes: et pro angustia spiritus gemetes.** **Ita penitentia non erit fructuosa: si nec antiodchi. d. quo. ii.** **Matth. ix.** **Peccata latronis vi tormentorum violenter extorta: et ideo minime fructuosa.** **Torquentur dolore inuidie.** **Videntes enim gloriam beatorum inuidebunt: quoniam non obtinere non poterunt.** **Psal.** **Peccator videbit et irascetur: et dētib suis fremet et tabescet: desiderium peccatorum peribit.** **Quarto mouebuntur stupore admirationis. nam in illa tanta congregatione mirabilia et stupenda videbunt. quod boni et iusti munus dano iudicio videbunt: inuenient reprobi. et qui viles et despicabiles iudicant: ostendunt deiciunt vel tanquam fatui derident. tunc fulgebunt sicut sol.** **Sap. v.** **Dirabunt in subitatione inasperate salutis.** **Itē.**

Sequitur. **¶** Si sunt quos aliqui habuimus in derisu et in insititudine in propriis nos infensati vitam illorum estimabamus infania: et sine illorum si ne honore. Ecce quod computati sunt inter filios dei: et inter sanctos foras illorum est. **¶** Isa. xlii. Unusquisque ad primum suum stupebit.

¶ De promulgatorum attestacione.

DIS. VIII.

Tertio adhuc ad augmentum miserie reproborum fiet ibi promulgatorum attestacio. Erunt autem ibi multa accusantia et testimonia prohibentia malos. Primo quod de omni mundi creatura. Secundo sacra scriptura. Tercio in terra. Quarto opera propria. Quinto homines iusti. Sexto etiam infideles. Septimo ipsi demones. Octavo omnes sancti. Nono sancti angeli. Decimo etiam ipse deus. **¶** Primo siquidem accusabunt ipsos et ipsos testificabunt omnes creature sensibiles quare versus vel obsequio sunt abusi. **¶** Reg. Si quis deus te accuset. Dico quod totus mundus. **¶** Job. xi. Reuerlabunt celi iniquitatem eius. i. impij. et terra consurget adversus eum et aperit erit germen domus eius in die furoris domini. **¶** Psal. Adlocavit celum deus sursum: et terram discerneret populum suum. **¶** Itē deus. xxxi. Invocabo contra vos celum et terram. i. omnes creaturas que sunt in celo et in terra. **¶** Secundo ipsos testificabit scriptura sacra: quia idem revelavit omnes et doceri voluit et describi: ut ea audientes legentes et meditates semper ea viverent: in ipsa et per ipsam discerent quid agendum: quid cavendum: quid timendum: quid sperandum: quod omnia in scriptura sacra docentur. **¶** Unī Job. v. Scriptura testimonium prohibet de me. Hoc dicebat christus de seipso. Et sicut testimonium prohibent christo et sanctis: ita testimonium prohibet et malos. sicut ibi de dō. **¶** Et quod accusat vos moyses. i. lex accusabit quidam impios: quod eam audire vel discere noluerunt: vel audita retinere vel exequi contempserunt. **¶** Tercio ipsos testificabit interior sancta. Sicut ait apostolus Ro. ii. Testimonium illis prohibet sancta ipsorum cogitationum accusantium: aut etiam descendenti in vobis cum iudicabit omnes occulta hominum. Unusquisque enim librum condensationis sue portabit: et apertum coram omnibus demonstrabit: quod omnibus alijs evidenter et irrefragabilior testis erit: cunctisque et ipso iudice tacentibus. i. si tacerent: quoniam si per ipso testimonium prohibere possent: revellent: ipsi ipsius nihilominus condemnabunt. De libris beatorum dō. Dan. vii. Iudicium sedet et libri aperti sunt. Et apoc. xv. Vidi mox tuos magnos et pusillos stantes ante thronum. et libri aperti sunt: et alius liber apertus est: quod est liber vite: et iudicati sunt mortui ex his qui scripsi: et erant in libris secundum opera ipsorum. Ideo super illud. **¶** Dier. xvii. Peccatum iude scriptum est super frons. et dicitur. **¶** Berni. Videbit in iudicio suo: et nudabit peccatis mei sancta: et de apto corde videbunt littere peccatorum meorum: quod scripte sunt stilo ferro: vingue adamantine: atque universa multitudo astantium leget in pectore meo signatas imagines peccatorum meorum. **¶** Quarto testimonium prohibebunt opera propria. **¶** Eccl. xj. In fine operis denudatio operum eius. **¶** Apoc. xxi. Scribe. beati mortui qui in domino sunt. Et post. Opera enim illorum sequuntur illos. **¶** Berni. Opera bonorum sequuntur eos: sed opera malorum eos persequuntur. **¶** Psal. Cognosce omnes iudicia facies in opibus manuum suarum: quod probet eis est peccator ut heret. De quo dicitur naturales quoniam venit ad poma onerat se per ma infixis in eius aculeis: et cum venit hortulanus et credit fugere: non potest onus excutere: sed caput cum furto. ita mali capient in peccatis suis. **¶** Itē ut symia que de habere duos fetus: unum quem tenerrime diligit et alium quem minus. **¶** Primum vult habere semper per oculos: alium retro: sed adveniēte venatore dilectum: ut dicitur accipit intra brachia: minus dilectum: perit retro super humeros. **¶** Cum autem appropinquat venatore vult minus dilectum pericere. **¶** Ille ita adberet ei quod non potest eum eicere. **¶** Et ideo necesse habet dilectum pericere: et caput sub onere minus dilecti: cum non possit fugere. **¶** Sic homo in opere peccati duo habet: voluptatem. scilicet. quam semper vult per oculos habere: et deformitatem et vilitatem et penalitatem: quod retro habet: non cogitans de his: et ideo cum his omnia relecta voluptate in iudicio capiet: et in inferni carcere pericet. **¶** Quinto testimonium prohibebunt homines iusti quos continentem deriserunt pauperes: quos opprēserunt spiritualiter: leserunt corporaliter: vel spiritualiter gravaverunt: vel ad peccatum traxerunt: impedierunt a bono verbis: moribus et exemplis: occasi omne ruine vel scandalum perbuerunt pacem eorum et cordis sabbatum turbaverunt. Denique creatore eorum et dominum offenderunt. **¶** Ibi spiritualiter subditi et superiores suos testimonium prohibebunt. **¶** Sap. vi. Audite reges et intellegite. Discite iudices finem terre. **¶** Et post. Data est vobis a domino potestas et virtus ab altissimo qui interrogabit opera vestra: et cogitationes vestras scrutabit: quoniam cum essetis ministri regni eius: non recte iudicastis. **¶** Et post. Poterit cito apparebit vobis: quoniam iudicium durissimum in his qui presunt fiet. **¶** Quare hoc. **¶** Berni. respondet dicens. Venientem ante tribunal christi allegatio dura clamor populi: et viduarum: quarum vivere stipendiis nec diluere peccata. **¶** Contra hos dicit. **¶** Be. super illud euangelium. **¶** Luce. Designavit omnes: et alios septuaginta duos discipulos. Veniet veniet perfectio: nec longe est illi

la dies in qua pastorum pastores appareat: et unusquisque facta in publicum deducatur: ut quod modo subditorum culpas per prepositos velificet: tunc prepositorum mala per semetipsum sentiant damnum. **¶** Unī omnes ponit exemplum de vidua et iudice iniquitatis. **¶** Luc. xviii. Et postea subiungit. **¶** De autem non faciet vindictam elector suorum clamantium ad se die ac nocte: et patientia habebit in illis. **¶** Dico vobis: quod cito faciet vindictam illorum. **¶** Sexto et pagani et ethnici qui fide suscepunt christianos malos accusabunt. **¶** Sicut dicit omnis. **¶** Mat. xii. Viri minime surgent in iudicio cum generatione ista: et condemnabunt eam. **¶** Qui penitentia egerunt in predicatione ione. et ecce pluresque ionas hic: quod christus aut ministri eius perdicant euangelium regni: quos moderni christiani nolunt audire: vel si audiunt penitentia non agunt. **¶** Illi autem audierunt ionam: et statim penitentia egerunt. **¶** Itē regina austri surgit in iudicio cum generatione ista: quod venit a finibus terre audire sapientiam salomonis. **¶** Que mulier de re motis partibus cum multis sumptibus et comitatu et labore venit. **¶** Secundo primo accusabunt eos etiam ipsi demones: quod eorum scelera viderunt: quorum persuasione acquirunt: et filios adbeferunt. **¶** Apoc. xii. Dicit accusator fratri quod accusat eos ante conspectum dei die ac nocte. **¶** Zach. iii. Sathan stabat a dextris magni iesu sacerdotis ut adversaretur ei. **¶** Itē Aug. Stabat omnes ante tribunal christi: ut referat unusquisque quod gessit in corpore suo: siue bonum sit siue malum. **¶** Presto erit diabolus: et recitabunt verba professionis nostre: et obiciet nobis in facie quod fecimus: et in quo die peccavimus: et in quo loco: et quod opus tunc facere debebamus. **¶** Et si tales quales probare nitimur inveniri fuerim: exultabit ille adversarius in aspectu iudicis: sed superiore nobis esse clamans: agnos tale cum apud tale iudicem. **¶** Pabet enim tunc videri ipse diabolus: Equivisime iudex iudica istum esse meum ob culpam: quod tuus noluit esse per gratiam. **¶** Tuus per naturam: me est per malitiam. **¶** Tuus est per copiam: me est per obedientiam. **¶** mihi obediens: tibi inobediens. **¶** Quidam episcopus graviter egrotans apparuit diabolo dicens: quod citabat eum suum? **¶** papa per eum: et assignabat ei die quam ei noluit: in quo die dicebat oportebat eum ratione reddere de administratione sua. **¶** Cum die assignata visum est quod ipse traheret in eam coram papa: et quod diabolus qui ei apparuerat contra eum de eo petebat ius: at a papa de administratione suis quilibet administraverat in officio priorat: quod ante habuerat: et quilibet in officio abbat: et quod in officio episcopi. **¶** fuerat enim niger prior: abbas albus: et tunc erat episcopus. **¶** Cum autem requireret de officio priorat: et nesciret de eo ratione reddere: quoniam ratio de abbatibus officio: in quo responsione magis deficiebat. et maxime post in responsione episcopus. **¶** Cum autem in ea omnia deficeret: et peteret aliam diem sibi assignari: allegans quod non fuerat in responsione dicta premeditatus: assignat ei alia dies pretempora illi valde prima: in quo debebat iudex. **¶** prece ad sententiam diffinitam. **¶** Cum autem anxius pro hoc emularet fortiter: ad clamorem eius convenit familia eius. **¶** Cum autem dicta hec indicasset pluribus: die sequenti apparuit ei diabolus quod prius ei apparuerat: vages eum ad reddendam rationem venientem coram summo iudice. **¶** Qui cum se nondum paratum clamaret: et ei aspectus horreret: diabolus eum magis purges retinuit omnes astutibus: surrexit de lecto in quo iacebat volens surgere et demonem effugere. **¶** Cum autem fugeret cum impetu impiegit in columnam petens inducias: et eliso in ea capite cecidit et expiravit. **¶** Itē cum quidam religiosus in quidam civitate predicasset: et quidam affirmaret predicationem ei commendaret. **¶** Audiens hunc quidam demoniacus quod ligatus tenebatur ibi ait: imo potius diabolus per eum loquatur. **¶** Omnes iste fratres nihil dicit ppo ad coparationem huius: quod ego predicarem: si populo mihi loqui permitteret. **¶** Si autem populum convocaveritis: permitto vobis quod veritate predicabo: et in nullo metiar: et quod in pace me habebis: nullum oino ledes. **¶** Cum autem suavis aliquorum populus advocatus venisset: incepit retexere historias multas: et de casu suo et bonis: et quod multos miserat deo in mundum predicationem: populus filium suum: apostolos: martyres: confessores: predicationem: et minores. **¶** Et ne aliquid omittat de deo contingentibus: non eritis ait me esse diabolum: quod vobis compello veritatem predicare: ut deo magis habeat in die iudicii quod vobis impropere: et ego vnde vos magis accusem. et obiciat vobis per ipsos diabolos veritatem vobis predicatam fuisse. **¶** et vere diabolum me sciat: ecce egredior: et erui cum magno sonitu ab obsessore: parte domus secum ferens. **¶** Octavo accusabunt eos spiritualiter omnes sancti: quorum piuraverunt nota: fregerunt vota: violaverunt se: ita: perbenerunt impie loca sancta blasphemis et nephandis opibus: pugnaverunt. **¶** Unī Apoc. vi. clamant sancti: **¶** Ubi: quo die sancti et verum vindicatis: et iudicatis sanguinem nostrum de his qui habitant in terra: et date sunt illis singule stole albe. **¶** Et dicitur est illis adhuc sustinere modicum: et ipsi donec impleat numerus fratrum vestrorum. **¶** In theutonia quidam archidiaconus ambiens episcopatum insidiabatur episcopo suo bono viro et sancto quod eum occideret. **¶** Et cum consuevisset dicitur episcopo venire ad matutinas: et puerire alios ad salutandam beatam virginem: et intrare per quadam portam veterem: et collocavit de nocte archidiaconum lapide super portam dictam

et veniens ep̄s vt oflueuerat et aperies portā: lapide cadente et excere
braſ et moriſ. Archidiaconus cum multo labore obtinet ep̄atum.
Lūc p̄firmatus gaudēs obtinet: et faceret cuiuſ receptiois ſue
quidā princeps ſeruiēs in menſa corā eo flexis genibus: ſubito ra
piſ ante tribunal ſūm iudiciū: et videt ibi beatā virginē mariā: cui
magna multitudine ſanctorū et angelorū adducere dictū ep̄m poſ
tante cerebrū ſuū in manib⁹ ſuis. et dixit br̄a virgo fili adhuc recen
te ſanguine et vulneribus et cerebro hui⁹ mei militis cuius hec ſunt
vulnera hic ſanguis hoc cerebrū: crudelis et p̄ditor homicida gau
det ſe obtinere pontificatū ei⁹ dignitatē. Redit oīſ. Quē mittā: et
q̄s ibit p̄ nobis. Lūc br̄a virgo ait. Ecce hic ſeruitor ſuus. Lūc oīſ
p̄cepit ſub pena mortis vt ceter dñz ſuū peremptiois: vt cito veniat
corā eo de tā nephando crimine r̄ſurū. et ei cauſā corā oībus exp̄
mar: q̄ ſtatim rediēs turbatus infremuit tremuitq̄: et cultellū quē
tenebat ad ſeruicēdū p̄iecit: amariffime ſleus. Rogatus ab oībus et
etiā ab ipſo ep̄o cauſā pandit: q̄ audita: ep̄s ſubita morte percūſus
ibi corā oībus mortuus eſt. Ad idē facit exemplū valde terribile
q̄d legiſ in geſtis francorū: q̄d refert Hreg. turoſ. ſcō lib. ca. xxij. et
xxiij. De iudicio ouorū nequā p̄biterorū: q̄ ſpirauerūt oīra ſanctū
ſydoniū vndecimū alumnorū ep̄m: quorū alter egeliōes emiſit ſubi
to ad modū arrij: et viſus eſt a ſūmo iudice: a ſancto ſydonio accu
ſat⁹: oīanrū: vinciri: et in imis carceris detrudi anguſtijs. Alius autē
mortuo beato ſydonio ambitioſe et violenter occupafſet ep̄atū: cui⁹
inuitafſet ciues p̄ p̄ncipem: citatus a ſūmo iudice cadēte de manu
eius calice ſtatim exp̄irauit. Itē in ciuitate turoſ. homo quidā cō
ſuenerat venire ad matutinas maioris eccleſie: et cū ſum fuifſet ei⁹
q̄ fuifſet p̄ſurū venit ante boz: inueniēs portas aptas: intrat et
et orat retro colūnā: videt lumen maximū intrare p̄ eccleſiā: et ange
los appoſtantes thronū lucidū et iudicē ſūmū ſedentē in illo throno
ne et angelos aſſiſtentes ei. Lūc venit br̄s martinus cū multitudine
ſociorū accuſantiū quēdā archiep̄m illius eccleſie de multis fla
gitijs: et q̄ tam indignus auderet occupare cathedrā br̄i martini: ci
taſ: a deſt: indutus pontificali⁹ ſedens in cathedra: accuſat⁹ de oī
bus malicijs ſuis: neſcit q̄d r̄ideat. Lūc oīſ q̄i indignatus pede
ſuo ad accuſationē ſcī martini et aliorū illū percūſit: et ei cū iede euer
tit: et poſt viſio receſſit. Ille autē q̄ hoc viderat ad domū ep̄i accurrit
familiā excitat: rogans vt viderēt quid circa oīem ſuū ageret: q̄ in
quirētes eū ſubito mortuū inueniūt. Eccl. x. Sedes duci⁹ ſupboz
deſtruxit oīſ: et ſedere fecit mites. p̄ eis. Nono 5 impioſ angelo
ſcī teſtimoniū perhibebūt ſub quorū cuſtodia peccauerūt: quorū
doctrinā: monitiōes: et oſſilia: necnō interceſſiōes: et auxilia: reprebē
ſiōes et oē charitatiū miſteriū cōſp̄ſerūt. Un autē origenes. Unū
q̄ſq̄ angelorū i extrēo iudicio aderit: p̄ducēs illos q̄b⁹ p̄ſuit quos ad
iudicium: quos iſtruitur: p̄ q̄b⁹ ſemp facie p̄ſis vidit. Un tot teſtibus
et tātis multiplicatis oīra miſeros oī fide digniſſimis: et oī excepti
one maiorib⁹ nō habet eorū aliq̄d q̄d valeat ridere. Sed dicere po
terit illud Job. x. Inſtaſ ſerues teſtes tuos 5 me. Itē q̄ angeli. cccv
ſant p̄ctōres oīdū in viſione Eulogij heremite de quo or in vitis
patrū aliq̄bus. D. cū aliq̄i veniſſet de heremo ad primā ciuitatē
ad vendendū cophinos quos fecerat: nec inueniret hoſpitiū in ciui
tate p̄dicta: collegit ſe in angulo quodā iuxta viā vbi ozabat: facta
nocte p̄funda: venit hō ad eū cū laterna: q̄rēs q̄d ibi faceret. Nō ab
eo audiēs: dicit eū ad hoſpitiū: cū maria hylaritate et charitate eū
ſuſcipiēs et tractās: ei largitur miſtrās. Qui admirās charitatē oī
eti boīs adiunxit eū vt ei diceret vitā ſuā: q̄ refert ſe eſſe latomū: et
q̄ lucrū ſuū diuideret in tres p̄tes. De vna ipſe et familia ſua viue
bat. Scda in oblatiōes et alias elemoſynas erogabat. Tertia in ho
ſpitalitatē viroz religioſorū referuabat. Lūc autē rediſſet ad cellā ſuā
cogitās q̄ bonus eſſet diſp̄ſator hoſpes ſuus: aiebat apud ſe q̄
magis oīnū eēt: q̄ nō habet magnā pecuniā ad diſpendiū. Ro
gavit oīem vt ei⁹ pecuniā multiplicaret. Lūc in h̄ p̄ſeueraret. mittit
ei angel⁹: dicens. q̄ forſitan melior eſſet ei medioctis ſubſtātia: q̄ ni
mie diuitie. Lūc heremita nō acceſſerit: q̄rit angel⁹ ſi vellet fidei⁹
bere p̄ eo q̄ b̄niveret: datis diuitijs fidei⁹ beremita. Lūc autē in
mane latom⁹ iuiſſet ad quēdā muz antiquū diruēdū: inuenit caueā
plenā aureis denarijs: portat ad domū ſuā: fugit cū auro cōſtātino
polim: acq̄rit cū munerib⁹ ḡfz ipatozis: ſit baliuſ ei⁹. Et poſt q̄ſi
oīſ terre fact⁹ opp̄nebat paupes terre: rapit heremita ad iudiciū
videt et audit angelos q̄rimoniaſ afferētes oīno de victo latomo a
diuerſis angelis et p̄ diuerſis malicijs accuſat⁹. oicit iudex: vt p̄ eo
fidei⁹ ſor r̄ideat. Lūc autē ille ſtupēs ac tremēs nō audiret a quocū
q̄ neſciret quo ſe vereret: audit angelos clamātes occurrere augu
ſta venit. Intelligēs hāc eſſe br̄as virginē. p̄ſernit ſe ad pedes ei⁹.
qui p̄cib⁹ eius obtinet vt mittat cōſtantinopolim ad eū reuocādū.

Qui cū vadēs ibi multorū attēans ei loq̄: et ſe ingerēs verberat⁹
fuifſet a ſeruis ſuis q̄ſi ad mortē: cū non poſſet ei loq̄ redit ad cellā
ſuā affligēs ſe et rogās beatā virginē. Qui rapit vt prius: et audit q̄
et prius: etiā et plures et grauiores accuſatiōes. venit beatā virginē vt
pri⁹ allegādo pro eo apud iudicē. Impetrat ei q̄ libereſ a fidei⁹ ſi
fione. Nō oīſ impator: ali⁹ ſubſtituit. Qui cū vellet cape victū ba
liuū fugit in bargia: paup̄ redit ad locū ſuū et officiū: et ad peniten
tiam et aſſueta opa pietat⁹. Lūc dicit heremita veniret ad ciuitatē cū
quodā diſcipulo ſuo: i angulo in quo pri⁹ latitās ozabat: tūc dicit
latom⁹ cū laterna veniēs recepit cū vt prius. Ipſe at incōparabilē
gaudēs refert oīa facta diſcipulo ſuo: q̄ pri⁹ dicta ſunt. Decimo
ad cumulū damnationis eorū oīra ipſos teſtificabit ex abundantū
etiā ipſe iudex: ſicut ipſe dicit p̄ p̄betā h̄ieſ. xxix. Ego ſum iudex
et teſtis dicit oīſ. Un egregie ait p̄oſp in li. de vita cōſeplatina
Lūc ad illud vltimū iudiciū venerimus ab eo iudice iudicādū: q̄ nec
occulatiōe criminū falli pōt: nec ad impunitatē p̄uidendā mune
ris alicui⁹ oblatiōe corūpi: cū ceperint oīz ſecreta reuelari: et non
ſolū actus vel vba: ſed etiā ipſe cogitatiōes oſtēdi. q̄d faciē⁹ ſub
tā iudicis maiestate: q̄d excuſatiōis oſtēdere poterim⁹: q̄ nos ce
ſſionis arte purgabim⁹. Que nobis ſubſtituta penitētia quam
geſtare carne cōſp̄ſim⁹: q̄ nos deſenſura ſunt opera bona q̄ in hac
vita nō fecim⁹: ad quos ap̄ſos ibim⁹: ad quos alios ſcōs cōſigitu
ri ſum⁹: quorū exempla ſil⁹ et verba cōſp̄ſim⁹. An forte aliquos fra
gilis corporis excuſabit. Sed excuſationē eorū reclamabunt oīa
exēpla ſcōz: q̄ fragilitatē carnis in carne vincētes: q̄ fecerūt vtiq̄
poſſe fieri docuerūt. Maxime q̄ nec ipſi p̄ctō ſuauitate ſz dei mi
ſeris auxilio reſiſterūt: q̄ ſe nō querēt⁹ vt q̄rat: atq̄ vt in cū cre
daſ oſtendit: et in ſe credēs ne a p̄ctō vincant⁹: inuicta p̄ctatiōe
deſendit. Quid ergo reſponſum ſunt impij: ſi ſi oīſ dicat: Si po
tuiſtis cur nō reſtiſtiſtis deſiderijs p̄ctōz. Si nō potuiſtis: q̄re meū
contra p̄ctā nō q̄ſuiſtis auxiliū. Aut vulnerati: q̄re nō adhibuiſtis
vulneri vſo remediū. Nūquid adhuc obmutēſcēt⁹: et q̄d excuſa
tionis referant non habēt⁹ dicit: Ligatē eos manib⁹ et pedib⁹: et
mittite in tenebras exteriores. Ibi erit ſcltus et ſtrido dentū.

De atteſtatorū diſceptatione. DIS. IX.

Quarto ſiet ibi ap̄ſo iudice diſceptatio. Non
ſolū enī erit ibi occultorū p̄ſcrutatio: p̄
ſcrutatorū publicatio: publicatorū atteſtatio. Quorū pri
mū erit graue: ſecūdū graui⁹: tertij grauiffimū. q̄m o
ad deſolatiōis miſerie eorū cumulū ſiet eis oburgatio ab oſe ipſi
iudic⁹: q̄d erit ineffabilē ſupgrauiffimū. Joel. iij. Cōgregabo oēs
gētes: et ducā eas in vallē ioſaphat: et diſceptabo cū eis. Ipſe nāq̄
quāto benignior fuit in p̄ctā n̄ra diſſimulādo: lōganimior ad peni
tētiā expectādo: promptior ad indulgēdū: prioz ad ḡfz oſerēdū.
tāto tūc erit ſeuerior ad increpādū: grauior ad audiēdū: et implic
bilior ad puniēdū. Un ait Iſa. xxvij. Tacui ſemp: ſilui: paties fui:
q̄ſi parturēs loq̄r. O q̄s faciē ei⁹ poterit ſuſtine: q̄s interpretationes
audire: q̄s tonitruū magnitudinis ei⁹ intueri: Aut Job. O q̄s ama
ra: q̄s horēda: q̄s medullarum cordis penetratiua erit vox illa. Aut
enī Ap̄ſ. Debe. iij. Cuius eſt ſermo dei et efficax et penetrabilior
oī gladio ancipiti: p̄tingēs vſq̄ ad diuiſionē aīe ac ſpūs: compagū
quorū ac medullarū et diſcrutator cogitationū cordis. Oīa enī nu
da et aperta ſunt ocul⁹ ei⁹. Sed ſicut ipſemet ait Mat̄. xvj. Ante
increpatiōes reproborū p̄mitter laudes et p̄conia brōz. Lūc dicit
rex bis q̄ a dextris ei⁹ erūt. Venite b̄ndicti p̄ris mei: poſſidete p̄p̄
paratū vobis regnū a cōſtitutiōe mūdi. Eſuriui enī et dediſtis mihi
māducare. ſitui et dediſtis mihi bibere et c. Poſtmodū increpatoz
nes p̄feret impioz dicens: Eſuriui et nō dediſtis mihi māducare et c.
Hoc autē ſciēdū: q̄ iudex improperabit eis nō ſolū mala q̄ fecerint
et locuti fuerint: aut etiā cogitauerint. veniētiā bona q̄ omiſerint:
aut neglexerint. Sed et b̄ficiorū ſuoz oīz imēſam multitudinē: q̄
ingrate ſuſceperint: quibus abuſi fuerint: q̄ neglexerint: cōſp̄ſerint:
aut abiecerint caſtigatiōes: medelas: atq̄ innumera remedia quib⁹
curari debuerint: et nō ſunt curati. Creauit vos iniquet ad imaginē
et ſiſtudinē meā: et vos eā nequiter p̄p̄banatiſ: angelorū meoz cū
ſtodiā dedi vobis: et vos eā cōtemnētis: monitiōis eorū oīra opari
minime timuiſtis. Patriarchas: p̄p̄bas: et ap̄ſos miſi vobis ad cō
monere faciēdū vos: quos audire rēnuſtiſtis. in ſup cū in forma dei
eſſem: hāc ſerui formā p̄pter vos i mūdū veniēs accepi: in q̄ trigin
tatrib⁹ annis vobis ſeruiēs ſalutē veſtrā curioſe p̄curari nō rēnu
operādo: diſcurrēdo: p̄dicādo: ieiunādo: in oīonib⁹ p̄noctādo: ſuſ
tinēs in fact⁹ meis obſeruatores: in dictis cōtradictores et murmu
ratores. In hac quoq̄ forma pro vobis tradit⁹ fui vēdit⁹ et ligatus
cōſputus: velat⁹ facie: colaphis ceſus: flagellat⁹: ſpinis coronat⁹: mē

diciter accusatus: morte turpissima odentatus: crucifixus: cum ipse deputatus: oculus ab oculis: felle et aceto potatus: mortuus lanceatus. Paradisi vobis aperti: gratia mea obtuli: spero inuare vos paratus fui: regni mei gloria reponam: non cogi vos: sed libertate spiritus vobis dedi: amoris solium et voluntate bona a vobis requisui. Quid vltra debui vobis facere et non feci. Dicite mihi peccatores passibiles et mortales: quod passi estis propter me creatorem et saluatorem vestrum: quod cum impassibilis et immortalis essem: passibilis et mortalis propter vos factus sum. Immo passionem et mortem sustinui. Denique ad eorum confusionem et amplius cumulatam. et ut per singulos inexcusabiles viderent ostenderet eis christus: sive benedictio passionis insignia: videlicet crucem: clauos: lanceam: spongia: et arundinem. Insuper et reseruat in suo glorioso corpore cicatrices. vii. Matth. xxiii. Tunc appebit signum filii hominis in celo. Criso. Non erit tunc defensio loci: ubi videbit christum exhibere testimonia sui insignia sive passiois. Retinuit omnes cicatrices ut eas peccatoribus in iudicio ostendat: et exprobat eis quod sustinuit. Aug. in lib. de sym bolo super illud. Inde venturus iudicare viuos et mortuos. Fortasse in corpore suo omnes cicatrices seruauit: et vulnera cordium discipulorum sanaret: et ut in iudicio hostibus exprobarer: ut vincens eos dicat. Ecce homines que crucifixi sunt. Ecce deum et homines in quem credere noluerunt. Videte vulnera que infigistis: agnosceat latus quod pupugisti quoniam propter vos apertum est: nec tamen intrare voluistis: quod non estis redempti pretio sanguinis mei. Descendite ergo maledicti a me etc. Festinet ergo unusquisque penitentem et viuam: curet ut pretio sanguinis redimat ne si inuentus non fuerit: in numero redemptorum sit de numero perditorum. Hiero. Quid facies aut quod voces o peccator homo: cum te loqueret officia: accusabit ele menta: cum armabit te omnis creatura: crucem christi te portabit: christus per vulnera sua te allegabit: cicatrices te loquentur: clauus de te con querent. Sed quare discipulatione diuini iudicii sola opera mea et non aliarum virtutum opera memorant: tam in comendatione bonorum quam in ob iurgatione malorum. sciendum quod hoc non est: quod de solis illis iudiciis teneat sed ut se prouideat ad remunerandum ostendat: magis opera mea quam iusticie vel alterius virtutis comemorat. Si enim opera tam facilia: et ad quod non inclinatur: tanto premio remunerabitur: quanto magis ea que sunt difficiliora. Itaque ut ostendat quod quicquid saluabitur magis ex dei misericordia quam ex suis meritis saluabitur: et ei soli quod magis fecerit: misericordia concedat. In redargutione malorum solum sola imitatio avaritia memorat. Primo ut ostendat quod impius non sit dignus misericordia: qui misericordiam non fecerit. Quia sicut ait Jac. ii. Iudicium sine misericordia fiet illis: qui non fecerint misericordiam. Itaque ut cum cumulus diuine misericordie susceperint: iuste de tanta ingratitude arguerentur: quod vel minima misericordia non fecerit. Item opera mea omnia aggrauat rigor re iusticie. Pensandum est autem quod si dantur: qui sua non dedit: quanto iustus agitur: quod rapuit aliena. Ultra autem illa discipulatione vocalis erit vel metalis tui. Respondent aliqui quod erit metalis tui: quod si singuli iudica rent vocaliter: longissimum tempus requireretur. Alii dicunt quod erit metalis et vocalis: quod christus iudicabit inter: ut deus: ideo iudicium erit metale. Et iudicabit ut homo et in forma hominis: ideo erit vocale. Quia tamen fiet modo diuino eo quod vniuersisque officia accusabit se in particulari de singulis: et fiet modo humano: quod omnes in generali iudicabunt iudicio vocali: ideo non oportebit quod longo tempore pretendat. Sciendum quod timor iudicii et eius memoria utilis est ad multa: sicut docet Criso stus. dicens. Sic dei timor est qui nocentes corrigit: fugat crimina: innocentiam seruat: perpetere tribuit facultatem. Ideo sicut ait Greg. in moral. Iusti predicta confusionem et ignominiam euadere cupientes: et examen illud districtissimum punire volentes: iudicium suum quotidie introitus agunt: quod deo quod primo debeant solenter aspiciunt: atque ad agenda bona se vehementer accedunt: et de perpetratis malis districte redarguunt. Unum bene dicis. puer. xij. Cogitationes iustorum iudicia. Ibi quippe debet vniuersisque mens et causas suas apud deum et causas omni contra se sollicitus inquisitione discutere. Debet enim caute per fare vel que bona a deo precepit: vel que mala bonis illius puer se uiendo rependit. Quod electi quotidie facere non cessant. Accedunt enim ad secretarium iudicis intra suum cordis. Considerant quod districte quicquid feriat: quod diu patienter expectat. Metuunt in his que se egisse meminerunt: et puniunt flendo quod se male perpetrasse intelligunt: timet subtilia dei iudicia etiam de his que in semetipsis fortasse intelligere non possunt. Videtur enim in dei diuinitate: quod ipsi per humanitatem non vident. Considerant districtum iudicem quod quo tardius venit: eo seuerius punitur. Scorum etenim patrum cunctum cum eo pariter contemplant: eorumque vel exempla vel dicta se contempisse reprehendunt. Atque in hoc secreto interioris iudicii ipsa mentis sue discussionem districti penitendi ferunt: quod superbiendo commiserunt. Ibi namque aduersum se quicquid in se impugnat enu merant. Ibi ante oculos suo omne quod desinant: coaceruant. Ibi quicquid per iram districti iudicis feriri vel infligi possit intuent. Ibi

tot patiuntur supplicia quot pati timet. Nec desit in hoc iudicio metus excepto omne misterium quod punire reos suos plenus debeat. Nam conscientia: accusat: ratio indicat: timor ligat: dolor excruciat. Quod etiam iudicium eo certius punit: quo interius sentit: quod videlicet ab exterioribus non accedit. Unusquisque enim cum cum huius examinis contra se aggredi cepit: ipse est actor quod exhibet: ipse reus quod exhibetur. odit se quod fuisse se meminit. et ipse est quod semetipsum insequitur illi quod fuit. Quia ergo nunc in potestate nostra est internum mentis nostre contra nos subire iudicium: recog noscedo accusam: nosmetipsos quales fuimus: penitendo torquemur: non cessamus: dum licet iudicare quod fecimus. Quia sic dicit Apostolus. i. Cor. xij. Si nosmetipsos iudicauerimus: non vtiq; indicemur. Reproborum namque proprium est solet semper praua agere: et nunquam quod egerit retractare. Omne enim quod facit ceca mente praesente: statimque suum nisi qui puniti fuerint non agnoscat. At contra Electorum est actus suos ab ipso cogitationis fonte discutere: et omne quod turbidum praesentem excitare. Dec. Bre. Itaque inuitis parum legitur: quod cum appollonius abbas mitteret a domino ad predicandum in egyptum: cum esset dissenso in quadam ciuitate inter duos viros et altera pars nollet flecti ad pacem propter ostentiam cuiusdam latronis sui signiferi: quod erat multum fortis: rogauit ipsum sanctum quod ipse hominum ret se ad pacem: permittens ei quod ipse rogaret omnem pro eo: ut dimitteret ei peccata sua. tunc ipse se praestitit: et alii pacem faciunt. Dixit qui secum ad heremum: et rogat pro eo omnem. Tunc vterque rapit ad iudicium: et videt omnem iudicantem fecos: et angelos assistentes: et adorantes: discussis acibus latronis et vita et manifestat: et damnationem quam meretur ostendit: orauit sanctus appollonius: et dicit ei. Licet nulla uentio christi ad belial: lucis ad tenebras: cecidit tamen dicit omnes ei istum tibi: quod artissimam penitentiam egit: factus monachus sanctus. Itaque in quadam maxima abbacia cisterciensis ordinis quidam fuit uerfus multum temerarius. qui cum esset in oratione: visum fuit ei astante ante oculos suos diuini iudicii: et angelos assistentes multum accusare peccata et facta enormia duorum magnorum hominum. quorum alter magnus comes fuit: alter magnus plator. Cum autem omnes quasi grauiter ferre videret mala eorum: et grauissimas damnationes eis adiudicaret: affuerit aliquid in illa curia rogatus omnem pro eis. Ad quorum preces omnes distulit sententiam mortis et damnationis quam eis paruauerat: precipiens uersus quod eos moneri faceret per abbate suum. Conuersus autem abbas retulit uisum et audita: facta: et noia illorum quos ipse prius non nouerat. Cum autem per viros magnos moniti essent: curate abbate: et visio eis esset relata: laicus vitam emendauit: timuit: et penitentiam egit: confessor suus ei cunctis tradidit. quo ipse cum fuisset delicatissimus: ad carnem utebatur: et magnas elemosinas et penitentias faciebat: et in bona confessor: et in magna deuotione cum omni factore: suscepiens ad omnem migravit post plures annos penitentiae pacis. Clerici autem admoniti vel parum pedire: vel aliquibus ei tribulationibus in surgentibus: a proposito si bonum ex hoc contemperat pedem retraxit: ad vindictam iniuriarum anhelans. Cum autem omnia successissent ei prospere et ad votum compleret desideria animi sui: subito cum non speraret: sublatum est de medio: in nocte festum: et letus et sanus intrans lectum: in mane mortuus a suis in lecto suo inuentus est.

De sententie prolatione.

DIS. X.

Distinctiones penitentie mortuorum: et discipulatione ne discipulatione meritorum: restat audire sententiam singulorum. Ad hoc enim sunt citationes et meritorum discussiones in iudiciis: ut a iudice sententia praefata: et vni cuiusque secundum merita rependat. Aut enim Sapiens puer. xvi. Iudicium dei terminat causas. Nimirum iudiciali sententia reformat pacem in litigijs: imponit finem in flagitijs: certitudinem praebet in dubijs. Audiat ergo sententia summi et eterni iudicis cum reuerentia et tremore: audiat cum indigentia et amore. Hoc autem debemus aduertere: quod extrema iudicis nostri sententia bipartita est: ut secundum differentiam meritorum in iudicatis inuenta: fiat differens retributio premiorum: vel inflictio tormentorum. Primo namque describit sententia delectabilis desiderabilis et amabilis in bonorum et gloriae bonorum: cum dicit Venite benedicti etc. Matth. xxv. Secundo praefert sententia terribilis horribilis ac intollerabilis in dolorum et eterni nimis reproborum. Et recte primo praefert sententia de glorificatione beatorum. Nam summi iudicis bonitatem magnificat et largitatem munificae magis decet conferre stipendia quam inferre supplicia. Dicit ergo Venite benedicti etc. Et sunt hic quattuor attendenda totis precordijs: et totis sensibus appetenda. videlicet electorum comendatio gratiosa: cum dicit Benedicti patris mei. Secundo inuitatio amorosa. Venite. Tertio inuestitio fructuosa. Possidete. Quarto possessio gloriosa. Preparatum vobis regnum. Primo siquidem electi ab ipso iudice comendantur: cum dicit Benedicti. O comendatio gaudiofa et amabilis dulcorosa et bonozabilis: a iudice qui non metuit non blanditur: nec fallit comendari. Unum precor eis illud Psal. Benedicti vos a domino quod se

et celū et terrā. Scōdo cōmēdati curialiter inuitant: cū addit. **Ue** nite. **O** inuitatorū gratioſū: maroſū et gaudioſū: inuitatorū nūl-
li pedignatioe ſpernēdū: nulla pigritia negligendū: nulla obliuioe
deleūdū: ſed oī affectioe appetendū: et tota intentioe q̄rendū. **Uos**
inq̄ qui fuiſtis hūiles ſerui mei: mihi hūiliter obſequēdo: milites
ſtrēnuī: p̄ me viriliter ſuſtinēdo: fideles amici: ſinceriter diligendo
frēs chariſſimi: mihi oſcomiteryuēdo. **Uenite** in quā et reſiciam
et honoremini: et mihi vniamini: ſicut mēbra capiti: ſicut rami ſti-
piti: ſicut amici amico dilectiſſimo: ſicut ſponſa ſponſo dulciſſimo
Uñ Matth. xxi. Curialiter nos inuitat ad nuptias: dicens. **Oia**
parata ſūt. venite ad nuptias. **Et** Apoē. vlt. **Et** ſponſus et ſponſa oī
cūt veni. et q̄ audit dicat veni: q̄ſi diceret. **Et** chriſtus ſponſus: et tota
celeſtis curia amicabiliter inuitat ad nuptias cuiuſlibet n̄m: oī
cens: veni. **Et** q̄ iſta inuitationē audit: nō debet eſſe cōtētus q̄ ſol⁹
veniat: ſed alijs dicat: veni. **Tertio** inuitati actualiter inueſtiunt
cū dicat: poſſidete. i. in hereditate veſtre vobis frequenter p̄miſſe:
diu uoluit ardentē cupere: hūiliter reſcite: poſſeſſe: actualē in-
trate: i. gredimini et poſſidete eā. **Uñ** cuiuslibet amico ſuo dicit oīs i
morte illud deuterio. **Incipe** poſſidere terrā. **Quarto** inueſtiti in
trudunt. cū oī. regnū qd vobis paratū ē a ſtitutione mūdi. **Hec**
eſt paſſio glorioſa: i. oī ueniamur ad curiā iuſti-
tie punientis. **Scdm** oſiliū Apli **Hebr.** iiii. **Adeam** cū fiducia ad
thronū gl̄i: ut miām oſequimur: et gratiā inueniam⁹ in auxilio opo-
tuno. **Uñ** brūs Aug. ait: **Miſericordie** tps mō ē: iuſtitie tps poſt
erit. **Uñ** mie tps vocat mō auerſos: donat pctā uerſis: patiens eſt
ſup pctōes donec uertant. q̄nq̄q̄ uerſi fuerint: p̄terita obliui-
ſcitur: futura p̄mittit: hōrtat pigros: oſolat afflictoſ: docet ſtudio-
ſos: adiuvat dimicantes: neminē deſerit laborantē et clamantē ad
ſe: donat vnde ſibi ſacrificet: ipe tribuit vnde placeat. **Magnū** mie
tps nō vos trāſeat frēs: nō vos trāſeat: v̄tūru eſt iudiciū. **Erit** tūc
penitētia ſed inſtructioſa. **Sap.** v. **Intra** ſe penitentiā agētes: et p̄
angſtia ſpūs gemētes. **Tūc** iudei a ſeueritate ſua ſecti non pote-
rit: nec ei⁹ ſententiā ſimulari valebit. **Tūc** aut p̄con⁹ ad miām incom-
parabilē plus deſiderat grā: ſua dare q̄ nos recipe: plus pctā n̄ra
remittere q̄ nos dimittē vel de illis penitere velim⁹. **Si** autē aliqui
iuste pctis n̄ris irascitur: et tanq̄ pius p̄ filios delinquentes punire
voluerit: nihilomin⁹ tñ multa facilitate placat. **Legim⁹** enī q̄ moy-
ſes filios iſrl̄ punire nitentē oētinnit: aaron iā punientē cōpeſcuit.
Dauid angelū p̄cutientē: p̄plm̄ humilitate placauit. **Ezechias** ſen-
tentiam de morte ſua reuocari: lachrymis impetrauit. **Niniuitarū**
penitentiā ſententiā de exterminio ciuitatis iam p̄mulgatā reuoca-
uit: p̄meruit. **Quid** plura: **Ante** tps deſicet q̄ oīa exēpla h̄mōi eni-
merare poſſim⁹: q̄n̄ quotidie infinitis modis dei miām expimur.
Nouit de⁹ mutare ſententiā: ſi tu noueris emēdare delictū: ait **Am-**
broſi⁹. **Lanceam** tñ frēs chariſſimi ne diuina clemētia abutētes: et
impunitate nobis fatua ſecuritate et p̄ſumptuoſa fiducia p̄mitten-
tes in pctōz ſordib⁹ maneam⁹: et dei miām in ſeueritate iuſtitie cō-
uertam⁹. **Nā** quāto miā dei nobis eſt largi⁹: p̄parata: tāto diſtri-
ctius et implacabili⁹ ſeuiet iuſtitia ei⁹: p̄uerſis n̄ris operib⁹ et ingra-
titudine puocata. ſicut ait Apl⁹ **Ro. ii.** **An** diuitias bonitatis eius
patietie et lōganimitatis cōtēnis. **An** ignoras q̄ benignitas dei ad
penitentiā te adducit. **Scdm** duritiā aut tuā et cor impenitēs t̄b⁹
ſauriſas tibi irā in die ire et reuelationis iuſti iudicii dei.

De ſentētie executione. DIS. XI.

Post citationē cūctorū: et congregationē citatorū:
post diſceputationē et diſcuſſionē plenariam
meritorū: poſt prolatā ſententiā ſm̄ exigentiā diſcuſſorū:
iam nō reſtat aliud niſi actual⁹ executio iudicial⁹ ſenten-
tie: ut recipiat vnusquisq̄ penā vel premiū pro ſuozū qualitate ſa-
ctorū. **Nō** enī eſtimandū eſt q̄ in illa curia ſūmi regis ita fiat ſicut
ſit in aliquib⁹ curijs principū muundanorū. **In** quib⁹ aut veritas nō
inquiri⁹: aut inquiſita tace⁹: et ſub acerno pecunie ſepeli⁹: aut ſen-
tentiā nō p̄fert: aut ſaltē in tpa multa diſſert. **Sed** nō ſic impij: nō
ſic faciet iuſtus iudei. de quo ſcriptū eſt **Ysa. xvi.** **Sedebit** iudicās
et querēs iudiciū: et velociter reddens quod iuſtū eſt. **Bene** veloci⁹
reddet vniciq̄ quod iuſtū eſt: q̄ p̄fecto immediate poſt platā ſen-
tentiā: et bonos cū iubilo ducet in gloriā: et reprobos a facie ſua pro-
iectos ſil̄ deuoluet et p̄cipitabit parit in gehēnā. ſicut dicit **Matth.**
xxv. **Ibūt** bi in ſuppliciiū eternū. i. reprobi. **Iuſti** aut in vitā eternā
In diſceputatione ſuit ordo cōtrarij: quia iudicis ſūme boni pro
p̄uū eſt prius recordari bona facta bonorū q̄ mala facta malozū
poſtmodū vō in exitu vtrozūq̄ prius nominat penam malozū: et
nos prius q̄ timoris ſunt mala deuolare diſcam⁹. poſtmodū vō q̄
ſunt bonozū bona appetere ſtudeam⁹. vel q̄ reprobi ex condigno
damnatiōis ſue ſupplicia meruerūt: electi vō gloriā ex dei miā po-
tius q̄ ex meritis obtinebūt. **Item** q̄ prius uolet purgare mundiā

reprobis expellendo: oēsque mundi totius feces et fetores: ac elementa purgamenta cum eis in baratri deuoluendo: ut illis electis mundus pulcer et mundus remaneat ad consolationem electorum in noua pulchritudine inuouandus. sicut infra declarabit. Hoc autem sciendum est quod ignis ille flagrans quo mundi facies purgabitur. ut dictum est: facie iudicis antecedit. sicut ait *Psalm.* Ignis ante ipsum procedet: et comitabitur. sicut ait *Idem.* Ignis in conspectu eius erasceat. Et sequitur. quod plata intra ostra malos. *Item* maledicti in ignem eternum. *Item* te poralis ignis iussu iudicis quasi statu potenti repente et rapido siluolens reprobos: demerget pariter in infernum. Quod lucus ois: quatus ululatus et gemitus: quata doloris acerbitas: quanta et ineffabilis calamitas reprobos in actuali et eterna separatione a gloria: et a glorioso consortio bonorum: quata tunc quod videbitur: ut fiant quod quata periderunt: ea nunquam in perpetuum aspecturi: sed ineffabiliter plus dolebit de tali eiectione et separatione perpetua a consortio et aspectu diuino: tanquam videlicet de irrecupabili amissione summi boni. Et aduerte quod cum deus magis sit intimus a se ipsa sibi ipsi ac totum bonum a se magis sit ipse quam ipse sibi doloris incopabilem acrisse sentiet a se cuiuslibet in separatione sui a deo: quam si ipsa discindere: et a se ipsa viuenter si esset possibile secare: ac plus vellet totum bonum suum perdere: quam bonum diuini. Hoc est plus appetet non esse simpliciter: quam sic esse. Rursus cum de amissione alicui boni tantum debeat esse dolor: quantum est de eius adeptione gaudium. Profecto tam ineffabilis: et uestibilis erit dolor in reprobis de eterna a deo separatione: quantum in effabile et ineffabile gaudium erit in beatis de eterna dei visione. De quo gaudio dicit apostolus. *i. Corin.* ii. Quod oculis non vidit: nec auris audiuit: nec in corde hominis ascendit: quod preparauit deus his quod diligunt eum. Denique cum deus sit summus: immensus: et infinitus bonum: de eius amissione debet esse summus dolor in reprobis: et esset immensus: et infinitus si aliquid infinitum posset esse in creatura: sed hoc esse non potest: sed est in eis quantum potest ipsorum capacitas continere. Diabolus ergo cum toto corpore suo. i. similitudine innumerabili ois reprobos subito demerget et precipitabit in infernum. sicut ait *Brege.* in *moza.* exponens illud *Job:* *Actus* videntibus precipitabit: quod eterno iudice tunc terribiliter apparente astantibus legionibus angelorum: assistente cuncto ministerio celestium potestatum atque electis oibus ad hoc spectaculum deductis: ista belua crudelis et foris. i. diabolus in medium captiua deducit et cum suo corpore. i. reprobis oibus eterne gehene incendijs mancipat: cum dicit. *Item* maledicti in ignem eternum. Quale spectaculum illud erit quod hoc immanissima bestia electorum oculis ostendet: quod ipse belli nimis illos terrere potuerat si videre. Sed occulto ac iusto dei consilio hoc agit: ut et nunc per eius gratiam non visa vincat a pugnantibus: et tunc a letis victoribus iam captiua videat. Tunc autem iusti diuino adiutorio quantum debitoribus sunt plenius recognoscunt quod tam forte bestiam viderint: quanta infirmi vicerunt: et in hostis sui immanitate conspiciunt quantum debeant gratie defensoris sui. Redeat enim de hoc plio tunc militis nisi virtutis trophea deferretur: et receptis corporibus eum iam in illo iudicio celestis regni introitu sortiantur: prius immanissimas vires huius antiqui serpentis aspiciunt: ne vile estimet quod euaserunt.

De iudicio subsequens.

Detracto iudicio: natura humana in suo termino constituitur: et ideo esse incorruptibile sortitur. Quia vero oia corporalia quod dicitur sunt. propter homines: quoniam erit ut status ois rerum corporali immutetur ut agnoscatur status quod tunc erit. Quia igitur multiplicatio hominum est. propter complendum numerum electorum: quod precipue sunt de intentione diuina. reprobis vero: quod auertit se a voluntate diuina: nec ponunt in numerum in ordine vniuersi: ideo completo numero electorum cessabit hominum multiplicatio: et sic cessabit generatio et corruptio hominis: et per consequens cessabit in oibus creaturis. Et quod motus celi est causa generationis et corruptionis in istis inferioribus: ideo etiam motus celi cessabit. Quo cessante generatione etiam et corruptione cessante: creature incorruptibiles et quod aptitudinem habent ad perpetuitatem post iudicium remanebunt. Sciendum est autem quod quod creature habent aptitudinem ad perpetuitatem finem totum et finem partem: ut corpora celestia: quedam finem totum: sed non finem partem: ut elementa finem partem sunt corruptibilia quod propter varias qualitates est in eis mutua actio et passio: et per consequens generatio et corruptio in finibus eorum: et ideo in finibus suis corruptibilia sunt. cessante autem motu celi non erit in eis mutua actio et passio: ideo nec corruptio. Et ideo elementa post iudicium remanebunt. Quedam autem creature corruptibiles sunt finem totum et non finem partem: ut homo. Nam anima rationalis est incorruptibilis: compositum autem corruptibile. Omnes igitur creature que quocummodo habent aptitudinem ad perpetuitatem: remanebunt in illo ultimo statu mundi: deo sua virtute supplente: quod eis ex infirmitate sua deest. Beata igitur anima

lia et plante et corpora mixta quod finem totum et finem partem sunt corruptibilia: nullo modo in illo incorruptionis statu remanere debebunt. Sic intelligendum est verbum *Apoc.* i. *Corin.* vii. *Præterit figura huius mundi:* quod videlicet spes huius mundi quod nunc est cessabit: sed substantia remanebit. Sic etiam intelligitur illud *Job.* xiii. *Non cum dormieris non resurget donec atterat celum:* i. donec ista dispositio celi cesset: quod cum mouetur: in alijs motibus causatur. Sicut ait *Aug.* *Judicatis his quod non sunt inuerti in libro vite: et in eternum ignem missis figura huius mundi ignium mundanorum conflagratione purgabitur:* sicut facto mundanorum agnitione diluuii. Quia siquidem conflagratione corruptibilia elementorum qualitates ardeundo penitus interibunt: quod corporibus nostris corruptibilibus congruebat: atque ipsa eorum substantia qualitates illas habebunt: quod corporibus immortalibus mirabili mutatione conueniant: ut videlicet mundus in melius immo uatus apte accommodetur hominibus etiam carne in melius inuouata. Unde videtur *Job.* vii. *sedentem in throno a cuius conspectu fugit celus:* terra et mare iam non est: quod peribit bec finem exterioris faciendi non finem substantiam. Ante iudicium quidem fiet eorum purgatio ab infectione et corruptione qua ex peccatis hominum contraxerunt. Et quod ignis inter alia elementa maxime est actiuus: et corruptibilium consumptiuus: et foridus purgatio. ideo consumptio eorum quod post iudicium remanere non debent: et purgatio totius mundi conuenientissime fiet per ignem. Ceterum quod genus humanum non solum a corruptione liberabitur: sed in electis gloria vestietur. Creatura autem corporalis finem agnitionis status finaliter disponet. Ideo quilibet creatura corporalis non solum purgabitur ut dictum est: verum etiam inuouato homine inuouabitur: et homine glorificato etiam suo modo: quod claritatis gloria consequetur. Unde *Apoc.* xxi. *Vidi celum nouum et terram nouam.* Et *Isa.* lvi. *Eccce creo celos novos et terra noua: et non erit in memoria priora: et non ascendent super eos.* Et consideremus si placet faciem et pulchritudinem huius mundi in melius inuouati. Et sciendum est: quod terra non erit gibbosa vel motuosa: sed ad figuram sphericam reducetur. Et quia non erit amplius hominum habitatio super terram: tota circumscribitur aquis: ut in elementum aqua forma sphericam habeat. Sic et aer et ignis sphericam formam habebunt: et se mutuo continerunt. nec erit in confinis confusa vel permixta: quia cessabit in eo actio et passio ut dictum est. Supposito igitur quod in elementorum purgatione quicquid grossius ponderosius et amplius tenebrosius erat in terra descendit in fra regionem inferni. In aqua frigidum glaciale: et omnis salredo et amaritudo et fluxibilitas. In aere grossities: ois mobilitas: et ois peregrine impetuositas receptio. In igne vero ardor et siccitas fuerint separata: terra in superiori sui parte erit ut cristallus: aque multiplex perspicue subtiles et pure quasi sunt modo. Et forte sic erunt similes celo aqueo. Aer vero purior clarior rarior et ignis. Similiter in aere non sicut impressiones alique: ut pote nubes et venti: ros et pruina: nives et grandines: fulgura et conuulsiones: tonitrua et tempestates: nec aliqua huiusmodi: sed perpetua serenitas: claritas: et temperies sempiterna. In igne vero quod nunc versus ad diem iudicii calidus est et lucidus post illam inuouationem mundi: ut ait *Basilius* in exameron. *Lux separabit a calore.* Aut enim: In retributionibus delictorum ratio nos secretior docet partiendam esse ignis naturam: cui lux ad illum luminandos iustos deputabitur: ardor autem perficiet ad impios: quod mandos. Unde ait *Psalmista:* *Vox diuini intercedentis flammam ignis.* Nec ergo creditur esse facies huius mundi. Corpora vero celestia mirabili claritate fulgebunt. Porro iuxta verbum *Isa.* xxx. *Erit lux lune sicut lux solis:* et lux solis septemplex sicut lux septem dierum. Certe autem firmamenti facies luminosa creditur esse: sicut nunc sunt stelle. Stellarum vero claritas in septuplum maior erit. Dicit autem *Isidorus.* quod nec sol nec luna postea ad occasum sunt ventura: sed in loco in quo creati sunt sine fine manebunt. Unde dicitur *Abac.* iii. *Sol et luna steterunt in habitaculo suo: sol in puncto orientis: et luna in puncto occidentis.* Unde dicit *Isa.* lx. *Non occidet ultra sol tuus.* Non ergo erunt amplius diei noctisque vicissitudo: sed erit una dies non habens vesperam: continua: semper clara: que nota est oratio. Nec autem claritas et pulchritudo mirabilis non erit ad necessitatem: quia etiam omnes sancti fulgebunt sicut sol. Sicut ait dominus *Mathei.* xiii. *Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum.* Propter quod dicitur *Isa.* lx. *Non erit tibi sol ad lucendum.* sed ad necessitatem: erit tamen ad vniuersi decoris: consolationis et delectationis sanctorum et creatoris laudem gloriam et honorem. Unde *Isa.* lvi. *Post illud: Ecce creo celos novos et terram nouam.* Subditur: *Eultabitis et gaudebitis versus in sempiternum in his quod ego creo.* Nec de finali iudicio et de statu mundi post iudicium ad presens in generali et grosso rudique modo dicta sufficiant. Nunc non restat nisi in speciali dicere de suppliciis reprobos et gloria beatorum. Et prius dicemus fauore